

SEÇİMLERİN TEMEL HÜKÜMLERİ VE SEÇMEN KÜTÜKLERİ HAKKINDA KANUN ⁽¹⁾

Kanun No : 298
R.G. Yayım Sayısı : 10796
02.5.1961

Kabul Tarihi : 26.4.1961
R.G. Yayım Tarihi :

BİRİNCİ BÖLÜM

Kanunun Uygulanacağı Seçimler

Kanunun Kapsamı:

MADDE 1- (Değişik: 28.3.1986 - 3270/21 Md.) Özel kanunlarına göre yapılacak milletvekili, il genel meclisi üyeliği, belediye başkanlığı, belediye meclisi üyeliği, muhtarlık, ihtiyar meclisi üyeliği, ihtiyar heyeti üyeliği seçimlerinde ve Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunların halkoyuna sunulmasında bu Kanun hükümleri uygulanır.

Seçim Esasları:

MADDE 2- Seçimler, serbest, eşit, tek dereceli genel oy esaslarına göre yapılır.

Seçmen oyunu kendisi kullanır.

Oy gizli verilir.

Oyların sayımı, dökümü ve tutanaklara bağlanması açık olarak yapılır.

Seçim Çevresi:

MADDE 3- Özel kanunlarındaki çevre ayırmaları saklı kalmak şartıyla, seçimlerde her il bir seçim çevresidir.

Seçim Bölgesi:

MADDE 4- Seçimlerde, her muhtarlık, bir seçim bölgesidir.

Sandık Bölgesi:

MADDE 5- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçimlerde, her seçim bölgesi gerektiği kadar sandık bölgesine ayrılır.

(Değişik: 28.12.1993 - 3959/1 Md.) Bir sandık bölgesi esas itibarıyla köylerde (200), kasaba ve şehirlerde (150) seçmeni kapsar. Birden çok mahalle veya semt gibi toplu yerleşim birimlerinden oluşan muhtarlıklar, her birinde yukarıdaki seçmen sayılarının varlığı aranmaksızın, mesafe durumu ve ulaşım güçlükleri dikkate alınarak, gereken sayıda sandık bölgesine ayrılabilir.

(Mülga: 28.12.1993 - 3959/1 Md.)

Seçmen:

MADDE 6- (Değişik: 27.10.1995 - 4125/1 Md.) Onsekiz yaşını dolduran her Türk vatandaşı seçme ve halk oylamasına katılma hakkına sahiptir.

(1) Bu Kanun maddelerinde geçen "Cumhuriyet Senatosuna İlişkin Hükümler" 10.6.1983 tarih ve 2839 sayılı Kanunun 43 üncü maddesi ile kaldırılmış ve madde metinlerinden çıkarılmıştır

Oy Kullanamayacak Olanlar:

MADDE 7- Aşağıdaki yazılı olanlar oy kullanamazlar:

1. Silah altında bulunan erler, onbaşılar ve kıta çavuşları (Her ne sebeple olursa olsun, izinli bulunanlar da bu hükme tabiidir.)

2. Askeri öğrenciler.

3. (Ek: 10.6.1983 - 2839/44 Md.; Değişik: 27.10.1995 - 4125/2 Md.) Ceza infaz kurumlarında hükümlü olarak bulunanlar.

Seçmen Olamayanlar:

MADDE 8- Aşağıdaki kimseler seçmen olamazlar;

1. Kısıtlı olanlar,

2. Kamu hizmetinden yasaklı olanlar.

İKİNCİ BÖLÜM

Seçim Kurulları

Seçim İşlerinin Yürütülmesi:

MADDE 9- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçim işleri, seçim kurullarınca yürütülür.

Valiler, kaymakamlar, belediye başkanları, muhtarlar ve bütün kamu görevlileri her türlü seçim işleri ve seçmen kütükleri yazımında, seçim kurullarının istediği bilgileri ve belgeleri, gecikmeden, süresinde ve doğru olarak göndermeye mecburdur.

Seçim Kurulları:

MADDE 10- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Ankara'da bir Yüksek Seçim Kurulu, her seçim çevresinde bir il seçim kurulu, her ilçede bir ilçe seçim kurulu ve seçim bölgelerinde konulacak her sandık için bir sandık kurulu bulunur.

İl merkezlerinde, ayrıca bir merkez ilçe seçim kurulu teşkil olunur.

Son nüfus sayımına göre nüfusu 200.000'i aşan ilçelerde, köy ve mahalle sınırları (seçim bölgeleri) esas alınarak ve mümkün olduğu nispette nüfus sayısında eşitlik gözetilerek; birden fazla ilçe seçim kurulu teşkil edilir.

İl belediyeleri ile ilçe belediyeleri dışında; ilçe dahilindeki (merkez ilçe dahil) diğer belediyeler; bölünme yapılmaksızın, mahalleleri ile birlikte bir bütün olarak ilçe seçim kurullarından birine bağlanır.

Yüksek Seçim Kurulu:

MADDE 11- (Değişik: 19.2.1987 - 3330/1 Md.) Yüksek Seçim Kurulu yedi asıl ve dört yedek üyeden oluşur. Üyelerin altısı Yargıtay, beşi Danıştay Genel Kurullarınca kendi üyeleri arasından üye tamsayılarının salt çoğunluğunun gizli oyu ile seçilir. Bu üyeler salt çoğunluk ve gizli oyla aralarından bir başkan ve bir başkanvekili seçerler.

Yüksek Seçim Kurulu üyelerinin görev süresi altı yıldır. Süresi biten üyeler yeniden seçilebilir.

Yeni üyelerin tamamının seçilmelerine kadar eski üyeler görevlerine devam ederler.

Başkanvekili başkanlık görevlerinin yapılmasında başkana yardım ve bulunmadığı zaman ona vekillik eder. Başkanvekilinin de engeli halinde, asıl üyelerin en yaşlısı başkanlık görevini yerine getirir.

Her yenileme seçiminden sonra, Yüksek Seçim Kuruluna Yargıtay ve Danıştay'dan seçilmiş üyeler arasından ad çekme ile ikişer yedek üye ayrılır. Başkan ve başkanvekili ad çekmeye girmezler.

Başkan veya başkanvekilinin bu görevi bırakması halinde, boşalan yer için Yüksek Seçim Kurulunca yeniden seçim yapılır; başkan veya başkanvekilliğinden ayrılan üye, bu göreve yeni seçilen üyenin yerini alır.

(Ek: 5.6.1997 - 4265/1 Md.) Yüksek Seçim Kurulu Başkanı, Başkanlık görevi süresince kurumundan izinli sayılır. Ancak kurumundaki aylık, ödenek ve her türlü zam ve tazminatlar ile diğer özlük haklarından aynen yararlanmaya devam eder.

(Ek: 26.8.1999 - 4448/1 Md.) Yüksek Seçim Kurulunun sekreterlik ile idari, mali ve diğer yardımcı hizmetlerini yürütmek üzere, kurul bünyesinde "İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı" kurulmuştur.

(Ek: 26.8.1999 - 4448/1 Md.) Daire Başkanı ile Şube Müdürleri, Yüksek Seçim Kurulu Başkanının teklifi üzerine, Yüksek Seçim Kurulu kararı ile, diğer personel ise Yüksek Seçim Kurulu Başkanı tarafından atanır. Bu Kanununun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrası ile üçüncü fıkrasının personelin başka kurumlara nakli ile ilgili hükümleri Daire ve personeli hakkında da uygulanır.

Üye Seçimi Zamanı:

MADDE 12- (Değişik: 19.2.1987 - 3330/2 Md.) Yüksek Seçim Kurulunun görev süresi biten üyeleri yerine yenilerinin belirlenmesi için üç yılda bir Ocak ayının ikinci yarısında seçim yapılır.

Bu süre içinde üye sayısında azalma olursa, eksiklik yukarıdaki madde gereğince tamamlanır. Bu yoldan seçilen kimse, yerine seçildiği üyenin süresini tamamlar. Seçim, başkan veya başkanvekilinin kuruldan ayrılmış olması nedeniyle yapılmış ise, yeni üyenin de katılımıyla başkan veya başkanvekili seçimi yapıldıktan sonra, bu seçimin sonucuna ve 11 inci maddenin son fıkrasında belirtilen esasa göre yeni üyenin yeri belirlenir.

Karar Verme:

MADDE 13- Yüksek Seçim Kurulu, kararlarını salt çoğunlukla verir; oyların eşitliği halinde başkanın katıldığı taraf üstün tutulur.

Yüksek Seçim Kurulunun nihai kararları ile, prensip kararları Resmi Gazete'de en kısa zamanda yayımlanır.

Görev ve Yetkileri:

MADDE 14- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Yüksek Seçim Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır.

1. (Değişik 31.3.1988 - 3420/1 Md.) Seçimlerde, içine oy pusulası konulacak olan zarfların, icabında her seçim için başka başka renk ve ölçüde olmak ve gerek piyasada, gerek Devlet Malzeme Ofisince imal edilen veya ettirilen veya depolarında bulunan zarfların renklerinden ve ölçülerinden farklı ve kağıdında "Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu" filigranı bulunmak üzere, yeteri kadar özel zarf imal ettirmek ve bu imalatı, kağıt hamurundan başlayarak zarfın, imaline ve teslim alınmasına kadar olan safhalarını; yapılacak işin hacmi, süresi ve niteliği dikkate alınarak belirleyeceği kendi üye veya üyelerinin veya imal ve teslim yerinde yetki vereceği ilçe seçim kurulu başkanının, il seçim kurulu başkanı ya da üyesi hakim veya hakimlerinin devamlı gözetim ve denetimi altında yaptırmak ve bu zarfları il seçim kurullarına, her ilin ihtiyacına yetecek sayıda, alındı belgeleri karşılığında göndermek,

2. Özel Zarfların imali için gerekli "Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu" filigran kalıpları ile zarf ölçü kalıplarını yaptırıp gerekli miktarda kağıt ve zarf imalinden sonra saklamak,

Katlanıp bir kenara yapıştırıldıktan sonra zarf haline gelebilen "Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu" filigranını taşıyan birleşik oy pusulalarını, her (400)'ü ve her (400)'lük paketi, aynı numarayı taşımak üzere bastırmak ve her sandık için bir paket, ilçe seçim kurullarına zamanında ulaştırmak,

Oyunu kullanan seçmenin parmağının işaretleneceği özel boyayı ithal veya imal ettirmek, sandık kurullarında zamanında bulundurmak, saklamak,

3. Bu Kanunda sözkonusu edilen bütün işlemlerin gerektirdiği form, evrak, liste gibi her türlü basılı kağıdın tasarım ve baskısını yaptırmak, il ve ilçe seçim kurullarına zamanında ve ihtiyacı kadar ulaşımını sağlamak,

4. (Değişik: 31.3.1988 - 3420/1 Md.) Tüzüklerine göre ilk genel kongresini yapmış olup, illerin en az yarısında ve en az altı ay evvel il ve ilçe teşkilatını kurmuş bulunan siyasi partilerin adlarını, ilçe seçim kurullarının yeniden kurulması için öngörülen ayların ikinci haftasında tespit ve ilan etmek,

5. İl ve seçim kurullarının teşekkülünü sağlamak, il seçim kurullarının teşekkülüne, işlemlerine ve kararlarına karşı yapılacak itirazları, oy verme gününden önce ve itiraz konusunun gerektirdiği süratle, kesin karara bağlamak,

6. Adaylığa ait itirazlar hakkında bu Kanun ve özel kanunları gereğince kesin karar vermek,

7. İl seçim kurullarınca, oy verme günü işlemleri hakkında verilmiş olan kararlara karşı yapılan itirazları derhal inceleyip kesin karara bağlamak,

8. İl seçim kurullarınca düzenlenen tutanaklara karşı yapılan itirazları inceleyip kesin karara bağlamak,

9. Seçimlerden sonra, kendisine süresi içinde yapılan seçimin sonucuna müessir olacak ve o çevre seçiminin veya seçilenlerden bir veya bir kaçının tutanağının iptalini gerektirecek mahiyette itirazları, alt kurullara yapılan itirazların silsilesine ve sürelerine uygunluğunu araştırmaksızın inceleyip kesin karara bağlamak,

10. İl seçim kurulları başkanlıklarınca seçim işlerinin yürütülmesi hakkında sorulacak hususları derhal cevaplandırmak ve seçimin bütün yurttta düzenle yapılmasını sağlayacak tedbirleri almak ve bu hususta gereken genelgeleri zamanında yapmak,

11. (Değişik: 31.3.1988 - 3420/1 Md.) Siyasi partilerin milletvekili genel ve ara seçimlerine ve belediye başkanlığı ile belediye meclisi, il genel meclisi üyelikleri genel ve ara seçimlerine katılabilimleri için illerin en az yarısında, oy verme gününden en az altı ay evvel teşkilat kurmuş ve büyük kongrelerini yapmış olmaları veya Türkiye Büyük Millet Meclisinde gruplarının bulunması şarttır.

Bir ilde teşkilatlanma, merkez ilçesi dahil o ilin ilçelerinin en az üçte birinde teşkilat kurmayı gerektirir. Bu esaslar dairesinde seçime katılabilecek siyasi partileri tespit ve seçimin başlangıç tarihinden on gün, seçimin yenilenmesi halinde, yenileme kararının ilanından sonraki beş gün içinde ilan etmek.

12. (Ek: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü kuruluş ve işleyişi ve diğer çalışma konuları ile ilgili ilkeleri belirlemek, yönetmelikleri yayınlamak, programlarını yapmak ve denetlemek,

13. Kanunla kendisine verilen başkaca görevleri yapmak. ⁽¹⁾

İl Seçim Kurulu:

MADDE 15- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) (Değişik: 29.06.2005 – 5375/44 Md.) İl seçim kurulu, iki yılda bir ocak ayının son haftasında, il merkezinde görev yapan en kıdemli hâkimin başkanlığında merkez ilçe seçim kurulu başkanlarından sonra gelen en kıdemli iki üyeden oluşur. Kurulun, hâkimlerden iki de yedek üyesi vardır. Bu suretle kurulan il seçim kurulu iki yıl süre ile görev yapar. Hâkimlerin kıdemi, 24.2.1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 15 inci maddesine göre belirlenir. Ancak, bu kıdemin belirlenmesinde, kınama veya daha ağır disiplin cezası almış olanlar diğerlerinden kıdemsiz sayılırlar.

İl seçim kurulu başkanlığı ile asıl ve yedek üyeliklerini ve ilçe seçim kurulu başkanlığını yapacak olan hâkimlerden biri, herhangi bir sebeple bu görevi yapamaz ve o yerde bu görevi yapabilecek başka bir hâkim de bulunmazsa, o yerin bağlı olduğu ağır ceza mahkemesinin yargı çevresi içerisinde bulunan ve görevinden ayrılmasında sakınca görülmeyen bir hâkime, merciince bu yetki verilir.

Eksiklerin, ağır ceza çevresi içerisindeki hâkimlerden tamamlanmasına imkân bulunmayan hâllerde, bu ağır ceza merkezine en yakın ağır ceza mahkemelerinin yargı çevresi içerisindeki hâkimlerden biri, yukarıdaki usûle göre yetki verilerek gönderilir.

Bu suretle kendisine yetki verilen hâkimin gelip görevine başlamasına kadar seçim kurulu başkanlığını, kurulun kendi arasından gizli oyla seçeceği bir üye yapar.

Görev ve Yetkileri:

MADDE 16- İl seçim kurulunun başlıca görev ve yetkileri şunlardır;

1. İl seçim çevresi içinde seçimin düzenle yürütülmesini sağlamak için gereken bütün tedbirleri almak ve seçim işlerini denetlemek,

2. İlçe seçim kurullarına oy sandıklarını ve bu Kanunda yazılı diğer seçim araç ve gereçlerini göndermek,

3. İlçe seçim kurullarının teşekkülüne, işlemlerine ve kararlarına karşı yapılan itirazları inceleyerek derhal karara bağlamak,

4. İlçe seçim kurulları başkanlıklarınca seçim işlerinin yürütülmesi hakkında sorulacak hususları derhal cevaplandırmak,

5. Aday beyanname veya listelerini almak ve ilan etmek, bunlar hakkında yapılacak itirazları incelemek ve bu beyanname veya listelerden kanuna göre muteber olmayanlar hakkında karar vermek, geçici ve kesin aday listelerini yerlerine göndermek ve ilan etmek,

6. İl'e bağlı ilçe seçim kurullarından gelen tutanakları birleştirerek il seçim çevresi için bir tutanak düzenlemek,

7. Kanunla kendisine verilen başkaca görevleri yapmak.

(1) Bu hükmün uygulanmasında Ek 1 ve 5. maddelere bakınız.

Siyasi Parti Temsilcileri:

MADDE 17- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Son Milletvekili genel ve ara seçimlerinde kendi listesinden yasama meclislerinden birine seçilmiş en az bir üyeye sahip olan veya 14 üncü maddenin dördüncü bendi gereğince Yüksek Seçim Kurulunca tespit ve ilan edilen siyasi partilerden o il ve ilçede teşkilatı bulunanlar, il ve ilçe seçim kurullarında birer temsilci bulundurlar. Bu temsilciler kurulun bütün çalışmalarına ve görüşmelerine katılırlar, oy kullanamazlar. Ancak, Yüksek Seçim Kurulunca 14 üncü maddenin onbirinci bendi gereğince yapılan ilandan seçime katılmayacağı anlaşılan veya o seçim çevresinde seçime katılmayan partilerin bu kurullarda temsilci bulundurma hakları sona erer.

Görüşülen iş hakkında siyasi partiler temsilcileri görüşlerini bildirirlerse, kurul, bunları da dinledikten sonra, kendi arasında işi görüşerek karar verir ve kararı temsilcilere bildirir.

Siyasi parti temsilcilerinin toplantılara katılmamaları, işlerin görüşülmesini durdurmaz.

İlçe Seçim Kurulu:

MADDE 18- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) (Değişik: 29.06.2005 – 5375/45) İlçe seçim kurulu, iki yılda bir ocak ayının son haftasında, bir başkan ile altı asıl ve altı yedek üyeden kurulur ve iki yıl süre ile görev yapar. İlçedeki en kıdemli hâkim kurulun başkanıdır. Bu kurul asıl üyeleriyle toplanır. Bir asıl üyenin katılmadığı toplantıya, öncelikle o üyenin yedeği çağırılır. s

İl merkezlerinde kurulacak merkez ilçe seçim kurullarına, il seçim kurullarına başkanlık edecek hâkimden sonra gelen en kıdemli hâkim başkanlık eder.

Seçmen sayısı 25 000'i aşan ilçelerde seçim evrakının dağıtım ve toplanması sandık kurul başkanları ve en az bir üyenin eğitimi ile sandık kurullarından sonuçların alınması ve birleştirilerek bağlı olduğu ilçe seçim kuruluna teslim görevini niyabetenyerine getirmek amacıyla geçici ilçe seçim kurulları oluşturulabilir. Bu kurullar bir başkanla altı üyeden oluşur. İl ve ilçe seçim kurullarında görev almış hâkimlerden sonra gelen en kıdemli hâkimler bu kurullara başkanlık eder. Kurulun iki üyesi kurul başkanınca kamu görevlileri arasından belirlenir. Dört üye ise dört yedeği ile birlikte 19 uncu madde esaslarına göre siyasi partilerden alınır. Bu kurulların çalışma usûl ve esasları, kurulacağı ilçeler ile sayısı ve görev süresi Yüksek Seçim Kurulu tarafından kararlaştırılır.

Hâkimlerin kıdemi 2802 sayılı Kanunun 15 inci maddesine göre belirlenir. Ancak, bu kıdemin belirlenmesinde, kınama veya daha ağır disiplin cezası almış olanlar diğerlerinden kıdemsiz sayılırlar.

İlçe Seçim Kurulu Üyelikleri:

MADDE 19- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) 1. İlçe seçim kurulunun dört asıl ve dört yedek üyesi siyasi partilerden alınır. Bu üyeler aşağıda yazılı olduğu gibi belli edilir.

İlçe seçim kurulu başkanı, bu kurulun yeniden kurulması için yukarıdaki maddede öngörülen sürenin başında, ilçede teşkilatı bulunan ve son milletvekili genel seçiminde o ilçede en çok oy almış olan dört siyasi partiye birer asıl ve birer yedek üye adını iki gün içinde bildirmelerini tebliğ eder.

Bu işlemle belirlenen veya süresi içinde ad bildiren siyasi parti sayısı dörtten az olduğu takdirde, eksik kalan üyelikler, aynı şartları taşıyan diğer siyasi partilerden, o ilçede aldıkları oyların büyüklük sırasına göre, aynı usulle tamamlanır.

Oylarda eşitlik halinde ad çekilir.

Yukarıdaki hükümlerin uygulanmasına rağmen dört asıl ve dört yedek üyenin tümü belirlenemediği takdirde, 14 üncü maddenin dördüncü bendi gereğince Yüksek Seçim Kurulunun ilan ettiği siyasi partilerden o ilçede teşkilatı bulunanlar tespit edilerek bunlar arasında ad çekilir. Ad çekmedeki sıraya göre, adı çıkan, eksik üyelik sayısı kadar siyasi partinin, yukarıda yazılan usulle bildireceği kimseler ilçe seçim kurulu üyesi olur.

İlçe seçim kurulunun bu bentte gösterilen üyeliklerinden eksik kalanlar, ikinci bent hükümleri gereğince tamamlanır.

2. Diğer iki asıl ve yedek üyelikle yukarıdaki bentte yazılan işlemler sonucunda eksik kalan asıl ve yedek üyelikler, ilçe merkezinde görev yapan ve toplam memuriyet süresi on yıldan fazla olan, yasama meclisleri veya yerel idare seçimlerinden birine siyasi parti adayı veya aday adayı olarak katılmamış ve evvelce hiçbir siyasi partiye kaydolmamış Devlet memurlarını gösteren, o ilçedeki görev süreleri esas alınarak düzenlenecek listenin ilk sekiz sırasında yer alanlar arasından ad çekme ile belli edilir. Ad çekme, birinci bent hükümleri gereğince tespit edilen asıl üyeler huzurunda ilçe seçim kurulu başkanı tarafından yapılır. Ad çekme sırasında, adları önce çıkanlar asıl, sonrakiler sıra ile yedek üye olur. Bu yoldan her asıl üyenin yedeği belirlenir. Ancak, aynı bakanlığa mensup memurlardan birden fazla asıl üye olamaz; zorunlu durumlar saklıdır.

3. İlçe seçim kurulu başkanı, siyasi partiler arasında yapılan ad çekmenin gün ve saatini, ad çekmeye katılan siyasi partilere tebliğ eder.

Görev süresi içinde asıl üyeliklerde vuku bulacak boşalmalar, eksilen asıl üyenin yerine kendi yedeği getirilmek suretiyle doldurulur. Yedek üyeliklerdeki eksilmeler, eksilen üyenin niteliğine göre, seçilmesinde uygulanan hükümler gereğince tamamlanır.

Ondördüncü maddenin onbirinci bendi gereğince yapılan tespit ve ilandan seçime katılamayacağı anlaşılan veya o seçim çevresinde seçime katılmayan partinin ilçe seçim kurulundaki üyelerinin görevi sona erer. Bu yoldan boşalan üyelikler, o seçim çevresinde seçime katılan ve ilçe seçim kurulunda üyesi bulunmayan partiler hakkında birinci bentte yazılan hükümlerin uygulanmasıyla belirlenir.

İlçe seçim kurulunda boşalan göreve getirilen kimse, yerine geldiği üyenin süresini tamamlar.

Görev ve Yetkileri:

MADDE 20- İlçe seçim kurullarının, başlıca görev ve yetkileri şunlardır:

1. İlçe çevresinde seçimin düzenli yürütülmesini sağlamak için gereken bütün tedbirleri almak ve seçim işlerini denetlemek,

2. Sandık kurullarını kurmak,

3. İlçedeki sandık kurullarına, oy sandıklarını ve bu kanunda yazılı diğer seçim araç ve gereçlerini göndermek,

4. Sandık kurullarının teşekküllerine, işlemlerine ve kararlarına karşı yapılan itirazları inceleyerek karara bağlamak,

5. Sandık kurulları başkanlıklarınca seçim işlerinin yürütülmesi hakkında sorulacak hususları derhal cevaplandırmak,

6. İlçe çevresindeki sandık kurullarından gelen tutanakları birleştirerek, ilçe seçim tutanağını düzenlemek ve bu tutanağı seçim işlerine ait diğer evrak ile birlikte il seçim kuruluna derhal teslim etmek,

7. Kanunla kendisine verilen başkaca görevleri yapmak.

Sandık Kurulu:

MADDE 21- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Sandık kurulu bir başkan ile altı asıl ve altı yedek üyeden kurulur. Bu kurul asıl üyeleriyle toplanır.

Sandık Kurulu Başkanının Seçimi:

MADDE 22- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) İlçe seçim kurulu başkanı, ilçe seçim kuruluna siyasi partiler dışından getirilen asıl üyelerle görüşerek sandığın kurulacağı seçim bölgesi içindeki veya dışındaki seçmenler arasından iyi ün sahibi olmakla tanınmış okur-yazar kimselerden, kurula bağlı seçim bölgelerindeki sandıklardan her biri için birer kişi olmak üzere bir liste düzenler.

Kurulun, siyasi partilerden seçilmiş asıl üyelerinden her biri de, ilçe seçim kurulu başkanınca belirlenecek süre içinde, yukarıdaki fıkrada gösterilen nitelikte birer liste düzenleyerek başkanlığa verir. Belirlenen süre içinde liste vermeyen parti temsilcisi, bu hakkından vazgeçmiş sayılır.

Yukarıdaki fıkralar gereğince düzenlenen listelerde her sandık için adı önerilen başkan adayları arasında ad çekilerek sandık kurulu başkanları belirlenir.

Şu kadar ki, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununa göre partilere üye olamayacak kimseler ile köy muhtarları, görev yaptıkları köylerde sandık kurulu başkanı olamazlar.

Sandık kurulu başkanının görevi başına gelmemesi halinde, yerine kurul üyelerinden en yaşlısı başkanlık eder.

Sandık Kurulu Üyelikleri:

MADDE 23- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Sandık kurulu üyelikleri aşağıdaki şekilde belli edilir.

İlçe seçim kurulu başkanı, o seçim çevresinde seçime katılan ve ilçede teşkilatı bulunan siyasi partilerden, son milletvekili genel seçiminde o ilçede en çok oy almış olan beş partiye, her sandık için birer asıl ve birer yedek üye adını beş gün içinde bildirmelerini tebliğ eder,

Bu yoldan tespit edilen sandık kurulu üye sayısı beşten az olduğu takdirde, eksik kalan üyelikler, aynı şartları taşıyan diğer siyasi partilerden, aldıkları oyların büyüklük sırasına göre, aynı usulle tamamlanır.

Oylarda eşitlik halinde ad çekilir.

Yukarıdaki hükümlerin uygulanmasına rağmen beş asıl ve beş yedek üyenin tümü belirlenemediği takdirde, o ilçede seçime katılan ve teşkilatı bulunan diğer siyasi partiler arasında ad çekilir. Ad çekmedeki sıraya göre, adı çıkan, eksik üyelik sayısı kadar siyasi partinin yukarıda yazılan usulle bildireceği kimseler, sandık kurulu üyesi olur.

Bundan başka, sandığın bulunduğu köy ve mahalle ihtiyar heyeti ve ihtiyar meclisi asıl ve yedek üyelerinden keza ad çekme ile iki kişi seçilir. Bu ad çekme sırasına göre ilki asıl, diğeri yedek üyedir. Şu kadar ki; bu fıkra gereğince görevlendirilecek sandık kurulu asıl ve yedek üyeliklerine yetecek kadar ihtiyar heyeti ve ihtiyar meclisi asıl ve yedek üyesi bulunmayan köy ve mahallelerde noksan üyelikler, yukarıdaki fıkralarda yazılan hükümlerin sandık kurullarına üye vermemiş partiler hakkında uygulanmasıyla tamamlanır.

Yukarıdaki fıkralar gereğince belirlenen sandık kurulu asıl üyelerinden göreve gelmeyenine yerine, öncelikle, gelmeyen üyenin yedeği alınır.

Sandık kurulu başkan ve üyelikleri için ad çekme işlemleri, ilçe seçim kurulu huzurunda, bu kurulun başkanı tarafından yapılır.

Üyeliklerin bu şekilde doldurulması mümkün olmazsa, eksikler, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından, o çevrede bulunan ve sandık kurulunda görev verilmesinde sakınca olmayan kimselerden doldurulur.

Sandık Kurullarının Kurulması ve Görev Süresi:

MADDE 24- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Sandık kurulları Yüksek Seçim Kurulunca tespit ve ilan edilen tarihte kurulur.

Bu kurulların asıl ve yedek üyeleri, her seçim çevresinin yerel özellikleri gözönüne alınarak Yüksek Seçim Kurulunca tespit edilecek tarihlerde göreve başlarlar ve sayıma ilişkin evrak ve belgeler ilçe seçim kuruluna teslim edilinceye kadar aralıksız çalışmaya devam ederler.

Adaylar ve Müşahitleri:

MADDE 25- Sandık başı işlemlerini takip etmek üzere, siyasi partiler ve bağımsız adaylar, birer müşahit gönderebilirler.

Kurullarda Görev Alamayacak Olanlar:

MADDE 26- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) İdare amirleri, zabıta amir ve memurları, Askeri Ceza Kanununun 3 üncü maddesinde yazılı askeri şahıslar, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ve adaylar, bu Kanunda gösterilen kurullara seçilemezler.

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununa göre, siyasi partilere üye olamayacak kimseler; bu kurullarda üye, müşahit veya temsilci olarak siyasi partiler tarafından görevlendirilemezler.

And İçme:

MADDE 27- Yüksek Seçim Kurulu, il ve ilçe seçim kurulları başkan, asıl ve yedek üyeleri görevlerine başlamadan önce, kurul önünde birer birer şöyle and içerler:

(Hiçbir tesir altında kalmaksızın, hiç kimseden korkmadan, seçim sonuçlarının tam ve doğru olarak belirmesi için görevimi kanuna göre, dosdoğru yapacağıma, namusum, vicdanım ve bütün mukaddesatım üzerine and ederim.)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Seçim Öncesi İşleri

BİRİNCİ KESİM

Seçmen Kütükleri

Kuruluş ve Tanımlar:

MADDE 28- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.)

A) Kuruluş:

Yüksek Seçim Kuruluna bağlı olarak Ankara'da bir "Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü" ile her ilçede "Seçmen Kütükleri Bürosu" kurulmuştur.

B) Tanımlar:

1. Bu Yasaya göre seçmen olan vatandaşları tek olarak tanımlayan ve seçmenin oturduğu yeri belirleyen bilgileri kapsayan bilgisayar ortamına "Seçmen Kütüğü" denilir.

2. Seçmen Kütüğü, Yüksek Seçim Kuruluna bağlı olarak kurulan Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü tarafından, bu Yasaya uygun olarak tasarlanacak, planlanacak, yönetilecek ve yürütülecek çalışmalarla elde edilir.

3. Bir seçmene ait ve seçmeni tanımlamak için kullanılan; adı, soyadı, doğum yılı ve doğum yeri gibi kayıtların her birine "Veri" denilir.

4. Bir seçmeni tek olarak tanımlayan verilerin bütününe "Seçmene Ait Bilgi" denilir.

5. Seçmenin devamlı oturduğu konutun bulunduğu ilçe, muhtarlık, sokak isimleri ile binanın kapı ve varsa daire numarası "Seçmenin Adresi" dir.

6. Her seçmen; seçmen kütüğü sıra numarası, adı, soyadı, ana ve babasının adı, doğduğu ilçe, doğum yılı ile belirlenir ve tanımlanır.

7. Seçmen kütüğündeki bilgilerin; bu Kanunda yazıldığı şekilde değiştirilmesi, düzeltilmesi ve tanımlanmasına Seçmen Kütüğünün "Güncelleştirilmesi" denilir.

Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü Çalışma Amaç ve İlkeleri:

MADDE 29- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü kuruluşunun çalışma amacı; yasalara uygun olarak seçmen vatandaşın eksiksiz belirlenmesini, mükerrer yazımın önlenmesini, seçmenin kolay, hızlı, doğru oy vermesini, seçimin çabuk sonuçlanmasını, mükerrer oy kullanan seçmenlerin tespitini, vatandaşların görev ve sorumluluklarına uygun siyasal haklarını yüksek oranda kullanmalarını sağlayacak bilginin; toplanması, düzenlenmesi, saklanması, işlenmesi, kullanılabilir hale getirilmesi ve gerekli yerlere ulaştırılmasını ve dağıtımını sağlamaktır.

Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü, çalışmalarını proje, program, raporlama ve gelişmiş yönetim tekniklerine uygun olarak Yüksek Seçim Kurulu'nca tespit edilen ilkeler içinde yürütür. Genel Müdür, Yüksek Seçim Kurulunca onaylanan programına uygun, aylık ve haftalık raporlarla çalışmalarını Yüksek Seçim Kuruluna sunar.

Genel Müdürlüğün denetleme ilke ve yönetimi, Yüksek Seçim Kurulu'nca belirlenir ve uygulanır.

Yüksek Seçim Kurulunca; seçmen kütüğünün önemi, düzenleme yöntemleri, seçmenlerin görevleri, bu çalışmanın vatandaşa ve Devlet hayatına katkı ve yararları, bu çalışmada uygulanan teknikler ve gerekli bilgiler; bütün ülke ve vatandaşları kapsayan, sürekli tanıtma programları ile yaygınlaştırılır.

Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü ile Seçmen Kütük Bürolarının Kuruluşu ve Yönetimi:

MADDE 30- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü, Yüksek Seçim Kurulu'nca sözleşmeli veya devamlılık esasına göre atanan ve bu kurula bağlı bir genel müdür, merkez ilçe ve diğer ilçelerdeki seçmen kütük büroları da bağlı buldukları ilçe seçim kurulu başkanı tarafından, bu kanunda yazılı esaslar dairesinde yönetilir.

Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü ile seçmen kütük bürolarının kuruluş şeması, birimleri, birimler arasındaki ilişkiler, görev tanımlamaları, yetki ve sorumlulukları, mensuplarının nitelikleri, göreve alınmaları, yükseltmeleri, nakilleri, haklarında disiplin kovuşturması yapılması ve sair özlük işlemlerine dair hükümler, bu Kanunun 31 inci maddesi ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ilgili hükümleri gözönünde tutularak genel müdürlükçe hazırlanıp, Yüksek Seçim Kurulunca kabul edilip onaylanacak bir genelgeyle düzenlenir.

(Değişik: 26.8.1999 - 4448/2 Md.) Seçmen Kütüğü Genel Müdürü, Genel Müdür Yardımcısı ve Şube Müdürleri Yüksek Seçim Kurulu kararı ile, diğer personel ise, Yüksek Seçim Kurulu Başkanı tarafından atanır. Seçmen kütük büroları personeli, İlçe Seçim Kurulu Başkanının teklifi üzerine veya re'sen Yüksek Seçim Kurulu Başkanı tarafından atanır. Genel Müdürlük personeli, gerektiğinde yukarıda belirtilen atamaya yetkili merciin teklifi üzerine kamu kurumlarına bu kurumların atamaya yetkili amirlerince 657 sayılı Kanun hükümlerine göre atanabilirler.

4 üncü fıkra Mülga: (26.8.1999 - 4448/2 Md.)

5 inci fıkra Mülga: (26.8.1999 - 4448/2 Md.)

Seçmen kütük bürolarında görevli memurların ⁽¹⁾ sicil amirleri bağlı buldukları ilçe seçim kurulu başkanıdır. Bunlar hakkında uyarma ve kınama cezalarını doğrudan doğruya uygulamaya ilçe seçim kurulu başkanı yetkilidir.

İlçe seçim kurulu başkanı işlerin müsaadesi nispetinde seçmen kütükleri bürosu memurlarının o yerdeki adalet hizmetlerinde geçici olarak çalıştırılmalarına müsaade edebilir.

(Ek: 26.8.1999 - 4448/2 Md.) İlçelerin seçim bürolarında birer seçim müdürü bulunur.

(Ek: 31.7.1998 - 4381/4 Md.) İlçe seçmen kütük büroları ve il seçim kurulları için öncelikle adliye ve hükümet konaklarında yeterli nitelikte yer ayırmakla Cumhuriyet Başsavcılarını ile mülki amirler görevlidir.

(Ek: 29.06.2005 - 5375/46 Md.) Seçim büroları, seçim kurulu başkanları tarafından ve seçim iş ve işlemleri dışında Yüksek Seçim Kurulunun görüşü alınmak suretiyle Adalet Bakanlığınca çıkartılacak yönetmelikle belirlenecek usûl ve esaslara göre adalet müfettişleri vasıtası ile denetlenir.

Seçim büroları, seçim kurulu başkanlarınca yılda en az bir defa denetlenir. Bu denetim, geçen bir yıllık işlemlere şâmil olmak üzere her yıl ocak ayı içinde yapılır. Denetim sonucunda düzenlenecek raporların bir örneği seçim bürolarında saklanır, birer örneği de en geç o ayın sonuna kadar Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığına gönderilir.

(1) Bu aradaki (şef ve) ibaresi 26.8.1999 gün ve 4448 sayılı Kanununun 2 nci Md. ile kaldırılmış olup metinden çıkarılmıştır.

Devamlı veya Geçici Personel ve Görevlendirme Yetkisi:

MADDE 31- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Yüksek Seçim Kurulu; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre; Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğünde; devamlı, geçici ve sözleşmeli, diğer seçim işlerinde devamlı ve geçici personel çalıştırabilir.

Genel Müdürlüğün devamlı, geçici ve sözleşmeli personeli, evvelce herhangi bir siyasi partiye üye, herhangi bir seçimde siyasi parti listesinden aday olmamış kişiler arasından seçilir.

Seçim işlerinde ve seçmen kütüğü yazım, düzenleme, denetleme ve güncelleştirilmesinde, il ve ilçe seçim kurulu başkanları; Yüksek Seçim Kurulunun belirleyeceği ilkeler içinde; mahalle ve köy muhtar ve ihtiyar heyet veya meclisleri üyelerini; Devlet, katma bütçeli idare, özel idare, belediye, iktisadi devlet teşekkülleri ve kamu tüzel kişiliklerindeki (hakimler, cumhuriyet savcıları, vali ve kaymakamlar, nahiye müdürleri, askeri şahıslar, zabıta amir ve memurları hariç) bütün memur, işçi ve hizmetlileri görevlendirebilir, bunlar dışında da gerekli gördüğü kimseleri çalıştırabilir.

Yüksek Seçim Kurulunun Kararlarının Bağlayıcılığı:

MADDE 32- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçmen kütüğünün kurulması, güncelleştirilmesi ve bundan elde edilecek liste, çizelge ve diğer malzemenin gerekli yerlere ulaştırılması ve dağıtılması için Yüksek Seçim Kurulunca alınacak kararlar bütün kamu kuruluşlarını ve görevlilerini bağlar.

Yazım ve denetleme işlerinde görevlendirileceklerin ödev ve yetkileriyle yazım hazırlıkları, yazım ve denetimin yapılış ve yazım ve denetim formlarının şekilleri ve bunların ne gibi bilgileri taşıyacağı, ne suretle doldurulacağı, yazımda, denetlemede ve sürekli ara çalışmalarda ne cins evrak kullanılacağı, evrakın teslimi, yazımı, denetlenmesi, ilke, yöntem ve kuralları Yüksek Seçim Kurulu'nca belirtilir.

Seçmen Kütüğü Düzenlenmesi:

MADDE 33- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçmen kütüğü; her dört yılda bir yeniden düzenlenir, sürekli bilgi toplama ve her iki yılda bir genel denetleme ile güncelleştirilir.

Düzenleme, sürekli güncelleştirme ve genel denetleme kural, yöntem ve teknikleriyle Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğünün bilgi işlem; ilke, kural ve yöntemleri Yüksek Seçim Kurulu'nca düzenlenecek genelge ile belirlenir.

Yazım ve denetlemede toplanan bilgilere, seçmene ait bilgilerin verilerindeki değişimleri belirleyen ad, soyad, yaş, cinsiyet tashihi, seçme ehliyetini kaybetme, (kısıtlanma, kamu hizmetinden yasaklanma) veya yeniden kazanma gibi yargı kararlarına, vatandaşlıktan iskat veya yeniden vatandaşlık hakkını kazandığını gösteren bilgiler ile vefat ettiğini tespit

eden bilgilere seçim bölgesi içinde ve dışında vukubulan ikametgah değişikliklerine ait verilere, Yüksek Seçim Kurulu'nun belirleyeceği kural ve yöntem uygun olarak toplanacak diğer belgelere dayanılarak, seçmen kütüğü kurulur ve güncelleştirilir.

Kütüğe Yazılma Esasları:

MADDE 34- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçmenlik sıfatının tayininde esas, seçmen kütüğüdür.

Seçmen kütüğünde; seçmenin adı, soyadı, baba adı, ana adı, doğum yılı, doğduğu ilçe adı, oturduğu yer adresi bulunması esastır.

(Değişik: 27.10.1995 - 4125/3 Md.) Bu Kanunun uygulanmasında herkes, nüfus kütüğünde yazılı bulunan doğduğu ay ve güne göre işleme tabi tutulur. Ancak, o yıl seçim yapılması durumunda seçmen listeleri hazırlanırken on sekiz yaşın doldurulmuş olmasının hesabında seçim günü (o gün dahil) esas alınır.

Seçmene ait bilgi eksik ise bilgi tamamlanıncaya kadar seçmen, sandık seçmen listesine yazılmaz.

Tamamlama kuralları Yüksek Seçim Kurulu'nca belirlenir ve yayınlanır.

Sandık bölgesinde oturan seçmenlere ait bilgileri kapsayan sandık seçmen listeleri seçmen kütüğünden çıkarılır.

Sandık seçmen listesinde yazılı olmayan seçmen oy veremez.
Seçmen kütüğüne seçmen bir kez yazılır ve birden fazla oy kullanamaz.

Yazım, görevlilerin insan oturan yerleri birer birer gezip seçmenleri görmeleri suretiyle yapılır.

Yazım memuru yazım sırasında, yazım yerinde bulunan seçmeni yazar. Seçmenin bildireceği oturduğu yerin adresi yazılır. Seri numaralı yazım formu her seçmene imzalatılır.

Yurt Dışında Oturan Vatandaşların Yazımı:

MADDE 35- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Yazım sırasında Türkiye sınırları dışında oturmakta olanların seçmen kütüğüne yazımı aşağıdaki kurala uygun olarak Yüksek Seçim Kurulu Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü'nce yapılır.

a) Yurt dışında altı aydan fazla oturanlar, Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü'nün belirteceği yerlerden sağlayacakları formu doldururlar.

b) Bu formu bağlı oldukları yer konsolosun veya belirleyeceği memurun yanında imzalarlar; form, konsoloslukça mühürlenir.

c) Formun birinci nüshası, Yüksek Seçim Kurulu Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü'ne konsolosluk tarafından gönderilir.

d) Formun ikinci nüshası, konsoloslukça sıra numarasına göre saklanır.

e) Formun üçüncü nüshası vatandaşa iade edilir.

f) Yurt dışında oturan vatandaşların Türkiye'deki son ikametgahları da forma yazılır. Sandık seçmen listesinde bu bildirim gözönüne alınır.

g) Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü kendine gelen formlarda yazılı kişiyi seçmen kütüğüne kaydeder.

Genel Yazım ve Denetleme:

MADDE 36- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçmen kütüğünün dört yılda bir yeniden düzenlenmesi ve iki yılda bir denetlenmesi için gerekli bilgileri toplamak amacıyla, bütün Türkiye'de aynı zamanda Nisan ayının ikinci Pazar günü yazım yapılır.

Yüksek Seçim Kurulu, kütüğün düzenlenmesi ve yazım sırasında, bu Kanunda öngörülen gereklerle göre genelgelerle belirteceği diğer yöntem, teknik ve kuralları uygular.

Yazım günü, saat 05.00'ten itibaren yazımın bittiği alışılmış araçlarla ilan edilinceye kadar görevlilerden başka kimselerin buldukları yerden ayrılmaları yasaktır.

Ancak yazım ve denetim işleminin her halde aynı gün saat 19.00'a kadar bitirilmiş olması gerekir.

Yüksek Seçim Kurulu'nun bu Kanunun 14 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına göre ilan edeceği siyasi parti ilçe başkanları, yazım memurunun yanına bir temsilci verebilirler.

Temsilci isimleri, ilçe seçim kurulunun isteği üzerine bildirilen sürede liste halinde teslim edilir. İsimleri bildirilen siyasi parti temsilcileri ilçe seçim kurulu başkanlığından aldıkları belge ile temsilcilik görevini yaparlar. Bu listedeki isimler ve görev yerleri sonradan değiştirilemez.

(Ek: 30.5.1997 - 572 - K.H.K./26. Md.) Seçmen kütüğü yazımı sırasında seçmenin oyunu kullanmasını engelleyecek bir özürlüğü varsa forma kaydedilir.

Yazımda Esas Bilgi Kaynakları:

MADDE 37- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçmen kütüğü yazımı sırasında, formlara yazılacak bilginin tespitinde resmi belgeler esas tutulur.

Yazım sırasında 38 inci maddeye göre düzenlenmiş kroki ve cetvelden yararlanılır.

Seçmenin devamlı oturduğu adresin tespitinde muhtarlıkların, varsa apartman yöneticilerinin kayıtlarından faydalanılır.

Muhtarlık Krokisi ve Binalar Cetveli:

MADDE 38- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Şehir ve kasabalarda, ilçe seçim kurulu başkanının denetlemesi altında belediyeler, her muhtarlık için, iki yılda bir "Muhtarlık Krokisi" düzenlemek zorundadırlar.

A) Krokide;

1. Muhtarlık sınırları ile, bu sınırlar içindeki sokakların adları ve her sokağın baş ve sonundaki binaların numaraları.

2. Muhtarlık, sokakları ayrılmamış dağınık yapılardan ibaret ise, bu dağınık yapılar numaraları ile birlikte, okunaklı şekilde gösterilir.

B) Köylerde ve kroki yapılmasına teknik imkan bulunmayan şehir ve kasabalarda kroki yerini tutmak üzere, her muhtarlık için (Binalar Cetveli) düzenlenir.

(Binalar Cetveli) ilçe seçim kurulu başkanının denetimi altında, şehir ve kasabalarda belediyelerce, köylerde muhtarlıklarca yapılır.

C) Muhtarlıkta, numarası olmayan ve içinde insan oturan yerler bulunduğu takdirde, bu yerler numaralanır.

Yukarıda (B) bendinde yazılı (Binalar Cetveli), (C) bendinde numarasız yerlerin numaralanması işlemi, İstatistik Genel Müdürlüğü'nün (Numaralama Yönetmeliği) esaslarına göre yapılır.

Muhtarlık krokisi ve binalar cetveli, yıl sonu durumunu gösterecek şekilde düzenlenir.

Yukarıdaki madde gereğince, her muhtarlık için düzenlenen kroki veya binalar cetvelinin onaylı birer örneği, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından, 14 üncü maddenin dördüncü fıkrasına göre ilan edilen siyasi partilerin ilçe başkanlıklarına, her iki yılda bir, Yüksek Seçim Kurulu'nun belirleyeceği ayda alındı belgesi karşılığı verilir.

Muhtarlık Bölgesi Askı Listesi:

MADDE 39- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçmen kütüğündeki yanlışların düzeltilmesi ve eksiklerin tamamlanması amacıyla;

Seçmen kütüğünde yazılı adreslere göre aynı muhtarlıkta oturan ve seçmen kütüğünde yazılı seçmenlerin, seçmen kütüğü numarası, adı ve soyadı, ana ve baba adı, doğum yılı, doğum yeri, adresi yazılı olduğu ve seçmen soyadı alfabe sırasına göre sıralanmış listeye "Muhtarlık Bölgesi Askı Listesi" denir.

Muhtarlık bölgesi askı listesi her yılsonundaki kesinleşmiş mevcut bilgilere dayanılarak seçmen kütüğünden elde edilir.

Muhtarlık bölgesi askı listesi; her yıl Mart ayında;

1.a) Ait olduğu muhtarlığa iki nüsha,

b) 14 üncü maddenin dördüncü fıkrasına göre ilan edilen siyasi partilerin o ilçedeki ilçe başkanlarına bir nüsha,

c) İlçe seçim kurulu işlerinde kullanılmak üzere iki nüsha, ilçe seçim kurulu başkanlıklarına,

2. İşlemlerde kullanılmak üzere bir nüsha il seçim kurulu başkanlıklarına,

Gönderilir.

Askı Zamanı ve Süresi:

MADDE 40- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Muhtarlık bölgesi askı listesi her yıl, Nisan ayının ilk Pazartesi günü muhtarlıklarda askıya çıkarılır ve iki hafta süre ile askıda kalır.

Muhtarlık bölgesi askı listeleri, ait oldukları mahalle veya köylerde, halkın kolaylıkla görüp okuyabileceği yerlere asılır. Bunların asıldıkları tarih ve yerler, seçim bölgelerinin

ayrıldığı, sandık bölgelerini gösteren cetvel ile birlikte, mahalli gazetelerle ve ayrıca alışılmış araç ve usullerle ilan edilir.

Listelerin hangi tarihlerde ve nerelere asıldığı, ilanın ne suretle yapıldığı, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından görevlendirilen kimselerce bir tutanakla tespit olunur. Listelerin askıdan indirildiği tarih de ayrı bir tutanakla tespit edilir. Bu tutanaklar, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından ayrı bir dosyada saklanır.

İlçe seçim kurulu başkanı, askı listelerinin asıldıkları tarih ve yerleri bir yazı ile mahallin mülki amirine derhal bildirir.

Asılı kaldıkları sürece, muhtarlık bölgesi askı listelerinin korunmasından; idare amirleriyle zabıta amir ve memurları sorumludur.

İlçe seçim kurulu başkanı, askı devam ettiği sürece muhtarlık bölgesi seçmen sayısını da göz önünde tutarak seçmenlerin adlarını aramalarını ve incelemelerini kolaylaştırmak üzere gerekli tedbirleri alır. Muhtar veya ihtiyar heyeti üyelerinden veya bu iş için görevlendirilmiş kimselerden birinin, müracaatlar için uygun düşen belli saatlerde askı yerinde devamlı olarak hazır bulunmasını sağlar ve durumu askı yerinde ilan eder.

Mükerrer Yazım:

MADDE 41- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçmen kütüğünde; adı ve soyadı, ana ve baba adı, doğum yeri ve doğduğu yılı belirten veriler aynı olan seçmene ait iki bilgi bir tek seçmeni tanımlar.

Bu takdirde Yüksek Seçim Kurulu Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü, seçmen sıra numarası büyük olan bilgiyi seçmen kütüğünde bırakır, diğerini mükerrer listesine alır.

Mükerrer listesinde bilgi iki yıl saklanır.

Askı listesinde; seçmene ait bilgilerde;

a) Adı ve soyadı aynı olup da, baba adı, ana adı, doğum yılı, doğduğu ilçeye ait verilerden biri veya ikisi farklı,

b) Adı ve soyadında bir veya iki harf ve (a) fıkrasında yazılı diğer verilerden biri farklı,

c) Adı ve soyadı aynı, diğerinde bir isim fazla (a)'da yazılı diğer veriler aynı veya biri farklı,

d) Adresi farklı (a)'da yazılı diğer verilerden biri veya ikisi farklı,

e) Ayrıca Yüksek Seçim Kurulu'nun belirleyeceği,

Durumlar bulunduğunda; itiraz üzerine veya re'sen; ilçe seçim kurulu başkanı; bilginin tek veya birden fazla seçmeni tanımlamış olup olmadığına karar verir. Karar işlenmek üzere Yüksek Seçim Kurulu Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü'ne gönderilir.

Sandık Bölgesi Askı Listesi:

MADDE 42- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Bu Kanununun 122 nci maddesine göre seçmen kütüğüne işlenmesi gereken kararların, seçmen kütüğüne işlenmesinden sonra elde edilen kütükten, sandık bölgesi askı listesi çıkarılır.

Sandık bölgesi askı listelerinde, 43 üncü maddede yazılı, sandık seçmen listesindeki bilgiler aynı sıra ile bulunur.

Bu liste il ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına gönderilir. İlçe seçim kurulu başkanları 14 üncü maddenin dördüncü fıkrasına göre ilan edilen siyasi partilerin o ilçedeki başkanlarına bu listenin bir suretini teslim eder.

Sandık Seçmen Listesi:

MADDE 43- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçmen kütüğünde yazılı adreslerine göre, aynı sandık bölgesinde oturan, seçmen kütüğünde yazılı seçmenleri seçmen kütüğü numarası, adı, soyadı, ana ve baba adı, doğum yılı, doğum yeri, adresinin yazılı olduğu ve soyadı alfabe sırasına göre sıralanmış listeye "Sandık Seçmen Listesi" denir. Sandık seçmen listesinin her sayfasında ait olduğu, il, ilçe, muhtarlık isimleri ve sandık numarası ile geçerlik süresi belirtilir. Sandık kuruluna verilecek nüshalarda ayrıca sandık başı işlemleri için gerekli sütunlar bulunur.

Sandık seçmen listeleri oy verme gününden 120 gün önce seçmen kütüğünde kesinleşmiş mevcut bilgilere dayanılarak çıkarılır.

Sandık seçmen listesi oy verme gününden 30 gün önce;

1.a) Her sandık için iki nüsha sandık kurulu başkanına,

b) Birer nüsha seçime katılan siyasi partilerin ilçe başkanlıklarına, oy verme gününden 20 gün önce,

c) Bir nüsha ilgili muhtarlığa, oy verme gününden 20 gün önce,

Teslim edilmek üzere ilgili seçim kurulu başkanlıklarına,

2. İlçe seçim kurulu işlemlerinde kullanılmak üzere iki nüsha ilgili ilçe seçim kurulu başkanlıklarına,

3. İşlemlerde kullanılmak üzere bir nüsha ilgili il seçim kurulu başkanlıklarına,

Gönderilir.

Muhtarlıklardaki sandık seçmen listelerini vatandaşlar her zaman inceleyebilir.

Muhtarlar, oy verme gününden 10 gün önceden oy verme günü saat 17.00'ye kadar; çalışma saatleri içinde seçmenlerin sandık numarası, sandık yeri ve oy verme hakkındaki suallerini cevaplandırmak; seçim kurullarının yayınlarını dağıtmak, seçim kurullarının vatandaşın kolay ve doğru oy vermesi için hazırlayacağı afiş, işaret, levha ve benzerlerini asmak ve dağıtmak, bu işlem için seçim kurulu ayrıca personel görevlendirirse, bu personele yardımcı olmak zorundadırlar.

Seçmen Bilgi Kağıdı:

MADDE 44- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçmen kütüğünde kayıtlı her seçmen için, seçmene hangi seçim bölgesinde, kaç numaralı sandıkta oy vereceğini, seçmen sıra numarası ve diğer bilgileri bildirmek amacıyla bir seçmen bilgi kağıdı hazırlanır ve seçim

çevrelerinin özelliklerine göre Yüksek Seçim Kurulu'nca tespit edilen esaslar dairesinde gönderilir veya dağıtılır.

Seçmen bilgi kağıdı hiçbir surette kimlik belirlemede belge olarak kullanılamaz; bu husus kağıdın üzerine yazılır.

Seçmen Kütüğü İl ve İlçe Listesi:

MADDE 45- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçmen kütüğünde yazılı seçmenlere ait bilgiler; her yıl seçmenlerin oturdukları il ve ilçeye göre ayrılmış listeler halinde, il ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına birer nüsha gönderilir.

Bu listelerin son iki yıllık olanı kurul üyelerinin incelemelerine açık tutulur.

Bu listelerin çıkarılma, gönderilme ve saklanma kural ve yöntemleri Yüksek Seçim Kurulu'nca belirlenir.

Yüksek Seçim Kurulu Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü; ülke, il ve ilçe düzeyinde seçmen soyadı alfabe ve seçmen kütüğü sıra numarasına göre düzenlenmiş listelerin; düzenleme, siyasi partilerin inceleme kural ve sürelerini belirler.

Çalışmaların Görüşülmesi:

MADDE 46- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü'nün program, tasarım, alınan sonuçlar, hazırlanan genelgeler ve tüm uygulamalarını tanıtan raporu, 14 üncü maddenin dördüncü fıkrasına göre ilan edilen siyasi partilerin gönderecekleri birer temsilcinin, Yüksek Seçim Kurulu üyelerinin, Seçmen Kütüğü Genel Müdürü ve gerekli gördüğü üç personelin katılacağı ve Yüksek Seçim Kurulu Başkanı başkanlığında yapılacak toplantıda görüşülür.

Toplantı günü üç ayda bir olmak üzere, Yüksek Seçim Kurulu Başkanı tarafından saptanır. Toplantı, belirlenen gün ve saatte gelenlerle yetinilerek açılır. Bu toplantılarda, katılanların çalışmalar hakkında bilgi alması amaçlanır, karar alınmaz.

Toplantı, bu maddede yazılı olanlar dışındakilere kapalıdır. Görüşme özeti Yüksek Seçim Kurulu'nca katılanlara toplantıdan sonraki bir ay içinde gönderilir.

Toplantının toplanma ve görüşme kuralları, Yüksek Seçim Kurulu tarafından belirlenir ve katılacaklara bildirilir.

Seçmen Kütüğünün Saklanması ve İlgililere Verilmesi ⁽¹⁾:

MADDE 47- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Yüksek Seçim Kurulu Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü; her yıl sonuna göre seçmen kütüğünü ve bu kütükten elde edilmiş listenin bir suretini Yüksek Seçim Kurulu Başkanına teslim eder.

Seçmen kütüğünün suretleri Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü'nde kalır.

Yüksek Seçim Kurulu Başkanına teslim edilen seçmen kütüğünü saklama ve inceleme kuralları Yüksek Seçim Kurulu tarafından belirlenir ve yayınlanır.

(Ek: 29.11.2000 – 4609/1 Md.) Seçmen kütükleri; seçimlere katılma yeterliliğini taşıyan siyasi parti merkezlerince yahut yetkilendirilmiş il veya ilçe başkanlarınca, talep edildiğinde; Yüksek Seçim Kurulu tarafından belirlenen gideri Maliye veznesine yatırılmak ve makbuzu ibraz edilmek kaydı ile, bir seçim döneminde iki defadan fazla olmamak üzere ilçe

seçim kurulu başkanınca, bilgisayar ortamında veya liste düzeyinde imza mukabilinde, istek sahibine verilir.

Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü'ndeki bilgilerden, diğer devlet kuruluşlarının yararlanma yöntem ve kuralları yasa ile düzenlenir.

Seçmen Kartlarının Dağıtılması:

MADDE 48- (Mülga: 17.5.1979 - 2234/5 Md.)

İKİNCİ KESİM

Seçim Propagandası

Propaganda Serbestliği ve Süresi:

MADDE 49- (Değişik: 25.8.1961 - 356/1 Md.) Seçimlerde propaganda, bu Kanun hükümleri dairesinde serbesttir.

(Değişik: 10.9.1987 - 3403/1 Md.) Propaganda, oy verme gününden önceki onuncu günün sabahında başlar ve oy verme gününden önceki günün saat 18.00'inde sona erer.

Açık Yerlerde Propaganda:

MADDE 50- Seçim zamanında, genel yollar üzerinde, mabetlerde, kamu hizmeti görülen bina ve tesislerde ve ilçe seçim kurullarınca gösterileceklerden başka meydanlarda toplu olarak sözlü propaganda yapılması yasaktır.

İlçe seçim kurulları, gidiş-gelişi bozmayacak ve pazarların kurulmasına engel olmayacak surette toplantıların genel olarak yapıldığı ve varsa elektrik tesisatı olan yerleri seçmek suretiyle hangi meydanlarda toplu olarak sözlü propaganda yapılabileceğini tespit ederler.

(1) Bu madde başlığı 29.11.2000 tarih ve 4609 sayılı Kanunun 1 inci Md. ile düzenlenmiş olup metne işlenmiştir

Siyasi partilerin toplu olarak sözlü propaganda yapmak için müracaatları üzerine, toplantı, meydan, gün, sıra ve saatlerini ilçe seçim kurulu ad çekme ile belirtir ve ilgililere tebliğ eder. Bağımsız adaylar için de aynı suretle haftada bir gün ayrılır.

Açık yerlerde, güneş battıktan doğuncaya kadar toplu olarak, sözlü propaganda yapılamaz.

Kapalı Yerlerde Propaganda:

MADDE 51- Seçimlere katılan siyasi partiler veya bağımsız adaylar adına kapalı yer toplantısı yapılabilir.

Kapalı yer toplantısı yapmak isteyenler, üç kişilik bir heyet kurar ve en yakın zabıta amir veya memuruna haber verirler. Köylerde, muhtara veya vekiline haber vermek kafidir.

Heyetin görevleri, toplantının düzenini sağlamak, kanunlara karşı hareketleri, edep törelerine aykırı veya suç işlemeye kışkırtıcı mahiyet taşıyan söz veya fiilleri önlemektir.

Heyet yukarıdaki fıkraya aykırı bir durum baş gösterdiğinde, bunu önlemeye çalışır, gerekirse zabıtayı çağırır.

Heyet, toplantıda hazır bulunanlardan söz alacak olanları tayin ve tahdit edebilir.

Bu toplantılarda yapılacak konuşmalar, 56 ncı madde hükmü saklı kalmak üzere, hoparlörle yayınlanabilir.

Kapalı yer toplantılarına, toplantıyı idare eden heyetin isteği veya yetkili seçim kurullarının kararı dışında, zabıta amir ve memurları, muhtar veya ihtiyar meclisleri, hiçbir suretle müdahale edemezler.

Mabedlerde, okullarda, kışla, karargah, ordugah gibi askeri bina ve tesislerle askeri mahfillerde ve kamu hizmeti görülen diğer yerlerde, kapalı yer toplantısı yapılamaz.

Radio ve Televizyonla Propaganda:

MADDE 52- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) (Değişik: 10.6.1983 - 2839/46 Md.) Özel kanunlarındaki hükümler saklı kalmak üzere, seçime katılan siyasi partiler, oy verme gününden önceki 7 nci günden itibaren oy verme gününden önceki gün saat 18.00'e kadar radyo ve televizyonda propaganda yapabilirler.

(Değişik: 23.5.1987 - 3367/3 Md.) Seçime katılan;

a) Siyasi partilere ilk gün 10, son gün 10 dakikayı geçmemek üzere, programlarını ve yapacakları işleri anlatan iki konuşma,

b) Mecliste grubu bulunan siyasi partilerin her birine ilaveten 10'ar dakikalık propaganda,

c) (Değişik: 27.10.1995 - 4125/4 Md.) İktidar partisine veya iktidar partilerinden büyük olanına 20 dakikalık, iktidar partilerinden diğerlerine 15'er dakikalık ilave propaganda,

d) Ana muhalefet partisine ilaveten 10 dakikalık propaganda,

Hakkı verilir. Bu propaganda sürelerinin yarısını aşmamak üzere siyasi partiler bu propagandalarını görüntülü olarak da verebilirler. Görüntülü propagandalar TRT dışında hazırlatılır. Görüntülü propagandalarda siyasi partiler yaptıkları ve yapacakları icraatı anlatırlar. Bu propagandalarda suç teşkil edecek görüntülere yer verilemez. Siyasi partilerin bu propagandaları bir defada iki dakikadan az olmayacağı gibi bir günde toplam süresi on dakikayı geçemez. Siyasi partiler propaganda haklarını TRT'nin birden fazla kanalına dağıtabilirler. Yüksek Seçim Kurulu, TRT imkanlarına göre bu görüntülerin hangi süre içinde TRT'ye teslim edileceğini ve TRT'deki gösterilme zamanlarını tanzim eder. Bu görüntülerde suç teşkil eden bir husus bulunduğu takdirde Yüksek Seçim Kurulu bunların yayımına izin vermez.

Siyasi partiler radyo ve televizyonla ilk konuşmalarında seçim beyannamelerini izah ederler.

Radyo ve televizyon konuşmaları Türkiye'deki bütün radyo ve televizyon postaları ile aynı zamanda yayınlanır.

Radyo ve televizyonda, yayınlanacak propaganda konuşmalarının her gün hangi saatte, hangi parti adına yapılacağı, Türkiye Radyo ve Televizyonları tarafından haber yayınları sırasında önceden duyurulur.

(Değişik: 10.6.1983 - 2839/46 Md.) Radyo ve televizyonda yapılacak propaganda yayınlarının, tam bir tarafsızlık ve eşitlik içinde yapılması, Yüksek Seçim Kurulu ile Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu tarafından sağlanır.

(Değişik: 28.3.1986 - 3270/22 Md.) Televizyonda seçime katılan siyasi partiler adına (.....)⁽¹⁾ Yukarıdaki fıkralar gereğince yayınlanacak propaganda konuşmalarında Türk Bayrağı ile Yüksek Seçim Kurulunun tespit edeceği yere asılacak olan bu Kurulun belirlediği büyüklükteki parti bayrağı ve konuşmayı yapan kişi dışında hiçbir görüntüye yer verilmez. Konuşmacılar, ceket giyme ve kravat takmak zorundadırlar; bayanlar tayyör giyerler.

(Mülga: 10.9.1987 - 3403/2 Md.)

(Ek: 27.10.1995 - 4125/4 Md.) Özel radyo ve televizyonlarda siyasi partilerin propaganda konuşmaları TRT'de uygulanan usul ve esaslara göre yapılır. Bu yayınlar ulusal nitelikte olanlarda Yüksek Seçim Kurulunca, yerel nitelikte olanlarda İl Seçim Kurullarınca tanzim ve denetlenir. Bu hüküm dışında propagandaya ilişkin yayın yapılamaz. Bu hükme aykırı davranışlar hakkında 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 151/2 hükmü uygulanır.

Müracaat:

MADDE 53- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçimlere katılan siyasi partilerin genel merkezleri radyo ve televizyonda propaganda yapmak istediklerini oy verme gününden önceki yirmi birinci gün akşamına kadar Yüksek Seçim Kuruluna yazılı olarak bildirirler.

Yayın Zamanının Tespiti:

MADDE 54- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Yüksek Seçim Kurulu, radyo ve televizyonda yayın için başvuran partiler arasında, bunların birer temsilcisiyle Türkiye Radyo Televizyon Kurumu temsilcilerinin önünde ad çekerek yayın zaman ve sıralarını tayin eder. Bu ad çekme, oy verme gününden en az yirmi gün önce yapılır. Radyo ve televizyon yayınlarının başlangıç saati, partilerin sayısı ve en uygun dinleme imkanları gözönüne alınarak Yüksek Seçim Kurulu'nca kararlaştırılır. Radyo ve Televizyon yayınları en geç saat 22.00'ye kadar devam eder.

Radyo ve Televizyon Konuşmalarının Tespiti:

MADDE 55- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Siyasi partiler adına radyo ve televizyon ile yapılacak konuşmalar, Yüksek Seçim Kurulu'nun görevlendireceği bir kurul üyesi huzurunda adına konuşma yapılacak siyasi partinin isteğine uygun olarak yayından önce veya yayın sırasında ses ve görüntü alma cihazı ile tespit edilir. Konuşmanın hangi parti adına ve kimin tarafından yapıldığına dair

(1) 18.9.1987 gün 19578 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, Anayasa Mahkemesi'nin 22.5.1987 gün ve E.1987/3, K.1987/13 sayılı kararı ile bu fıkradaki "2 nci fıkranın (d) bendi dışında" ibaresi iptal edilmiştir.

görevli kurul üyesiyle radyo ve televizyon idaresinde görevli en az iki kişi tarafından tutanak düzenlenir. Konuşmaları tespit eden bant ve sair tespit araçları Yüksek Seçim Kurulu tarafından saklanır.

Konuşmalar bir dava konusu yapıldığı ve istenildiği takdirde merciine verilir.

Suç teşkil eden konuşmaları yapanlar hakkında kanunen belli olan cezalar bir mislinden iki misline kadar artırılarak hükmolunur.

Özel Radyo ve Televizyonlarla Yayın:

MADDE 55/A- (Ek: 28.12.1993 - 3959/2 Md.) (Değişik: 15.7.2003 - 4928/3 Md.) Seçimlerin başlangıç tarihinden oy verme gününün bitimine kadar özel radyo ve televizyon kuruluşları, yapacakları yayınlarda 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 5, 20, 22 ve 23 üncü maddeleri ile 31 inci maddesinin ikinci fıkrası hükümlerine tabidir.

Yukarıdaki fıkra hükümlerine göre özel radyo ve televizyonların yayın ilkelerinin belirlenmesinde, Yüksek Seçim Kurulu görevli ve yetkilidir. Yapılacak yayınların yukarıdaki esaslara uygunluğunun gözetim, denetim ve değerlendirilmesinde ülke çapında yayın yapan özel radyo ve televizyonlar için Yüksek Seçim Kurulu; bunun dışında yayın yapan özel radyo ve televizyonlar için yayının yapıldığı yer ilçe seçim kurulları görevli ve yetkilidir.

İlçe seçim kurullarının verdiği kararlara karşı, yirmidört saat içinde il seçim kurullarına itiraz edilebilir. İl seçim kurulu kararları kesindir.

Ülke çapında yayın yapan özel radyo ve televizyonların hangileri olduğunu belirlemeye Yüksek Seçim Kurulu yetkilidir. Yüksek Seçim Kurulunun buna ilişkin kararı Resmi Gazete’de yayımlanır.

Hoparlörle Propaganda:

MADDE 56- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Hoparlörle propaganda, halkın huzur ve rahatını bozmamak ve 50 nci maddenin son fıkrası hükümlerine uymak şartıyla serbesttir. Şu kadar ki, başka bir parti veya bağımsız aday adına açık veya kapalı yer toplantısı yapılan saatlerde, bu toplantıların yapıldığı yer veya binalardan işitilecek ve bu toplantıları rahatsız edecek biçimde hoparlörlerle propaganda yapılamaz.

İlçe seçim kurulları, kendiliğinden veya siyasi partilerin istekleri üzerinde mahallin özelliklerini gözönünde tutarak hoparlörle yayının yerini, zamanını, süresini ve diğer şartlarını tespit yetkilidir.

Siyasi partiler isterlerse ilçe seçim kurulunun düzenleyeceği programa göre varsa belediye hoparlörlerinden bedeli karşılığında eşit surette faydalanabilirler.

El İlanları:

MADDE 57- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçimlere katılan siyasi partiler, bağımsız adaylar, el ilanı ve her türlü matbu da dağıtmakta serbesttir. Ancak, oy verme gününden önceki günün saat 18.00’den sonra ilan, beyanname, genelge, açık mektup ve her çeşit propaganda mahiyeti taşıyan matbuanın dağıtılması, yapıştırılması, asılması ve satılması yasaktır. Oy pusulası her zaman dağıtılabilir.

Propaganda Yayınlarına İlişkin Yasaklar:

MADDE 58- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Propaganda için kullanılan el ilanları ve diğer her türlü matbualar üzerinde, Türk Bayrağı, dini ibareler, bulundurulması yasaktır. Radyo ve televizyonda yapılacak propaganda yayınlarıyla, diğer seçim propagandalarında, Türkçe’den başka dil ve yazı kullanılması yasaktır.

Muafiyet:

MADDE 59- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Propaganda için kullanılan el ilanı mahiyetindeki matbualar, seçimin başlangıcından propaganda süresinin sonuna kadar her türlü harç ve resimlerden muaftır.

Duvar İlanı ve Afişle Propaganda Yapmak Yasağı:

MADDE 60- (Değişik: 28.12.1993 - 3959/3 Md.) Propaganda için afiş ve duvar ilanları ile her boyda parti flamaları, propaganda bayrakları ve benzerleri şehir, kasaba ve beldelerde ilçe seçim kurullarınca gösterilecek yerlere asılır.

Parti genel merkezlerinde, il, ilçe, belde merkez binaları ile kapalı yerlerde ve parti taşıtlarında, adayların özel taşıtlarında, konvoylarda, mitinglerde, miting alanlarında, kapalı salon toplantılarında, miting ve toplantı günü kullanılan afiş, bayrak, flama ve benzerleri bu hüküm dışındadır.

O sahadaki yerlerin sırası şehir ve kasabalarda ilçe seçim kurulunca, o çevrede seçime katılan siyasi partilere, birleşik oy pusulasındaki sıralamaya göre, bağımsız adaylarda ise ad çekme sonucuna göre tespit edilir.

Bağımsız adaylar için yapılacak ad çekme, başvuran adayların veya temsilcilerinin önünde, oy verme gününden önceki yirminci gün akşamına kadar yapılır.

Hiçbir siyasi parti veya bağımsız adayca dördüncü fıkrada belirtilen tarihten önce duvar ilanı, flama veya bayrak asılamaz.

Başka Yerlere Asma, Kamuoyu Yoklamaları ve Hediye Dağıtma Yasağı:⁽¹⁾

MADDE 61- (Mülga: 17.5.1979 - 2234/5 Md.; Yeniden Düzenleme: 28.12.1993 - 3959/4 Md.) Yukarıdaki madde gereğince gösterilen yerlerden başka herhangi bir yerde parti bayrağı, afiş ve propaganda flamaları ile ilan asılması, yapıştırılması veya teşhiri yasaktır.

Bu suretle asılan, yapıştırılan veya teşhir edilen bayrak, afiş ve flamalarla ilanlar, ilçe seçim kurulu kararı ile kaldırılır, kaldırma için yapılan masraflar, bu bayrak ve flamalarla ilanların ait olduğu partiler veya bağımsız adaylarca ödenir.

(Ek: 27.10.1995 - 4125/5 Md.) Milletvekili genel seçimlerinde, seçimin başlangıç tarihinden itibaren yazılı, sözlü ve görsel basın ve yayın araçları ile kamuoyu araştırmaları, anketler, tahminler, bilgi ve iletişim telefonları yoluyla mini referandum gibi adlarla bir siyasi partinin veya adayın lehinde veya aleyhinde veya vatandaşın oyunu etkileyecek biçimde yayın yapılması ve herhangi bir surette dağıtımı, partilerin ve adayların kendilerini tanıtıcı nitelikte broşür ve el ilanları dışında herhangi bir hediye ve eşantyon dağıtımları, dağıtımları veya bunların üçüncü şahıslar ya da kurum ve kuruluşlar aracılığı ile dağıtılması yasaktır. Başka kanunların bu fıkraya aykırı hükümleri uygulanamaz.

Matbua Dağıtımı:

MADDE 62- El ilanı mahiyetindeki matbuaları dağıtacak kimselerin seçme yeterliğini haiz olmaları şarttır.

Devlet katma bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyelerle bunlara bağlı daire ve müesseseler, İktisadi Devlet Teşekkülleri ve bunların kurdukları müesseseler ve ortaklıkları ile diğer kamu tüzel kişiliklerinde memur ve hizmetli olarak çalışanlar, ilan dağıtamazlar.

Seçim Süresince Yapılamayacak İşler:

MADDE 63- 62 nci maddede sayılanlarla, umumi menfaatlere hadim cemiyetler ve bunlarda görev almış bulunan memur ve hizmetliler seçimlerde de tarafsızlıklarını muhafaza etmek zorundadırlar.

Yukarıda yazılı olanların, 5830 sayılı Kanunda yazılı yasak hükümleri saklı kalmak üzere seçim süresince;

a) Siyasi partilere veya adaylara her ne nam ile olursa olsun bağış ve yardımlarda bulunmaları,

b) Memur ve hizmetlileriyle her türlü araç ve gereç ve imkanlarını siyasi bir partinin veya adayın emrinde veya herhangi bir siyasi faaliyette çalıştırmaları, kullanmaları veya kullandırılmaları yasaktır.

Birinci fıkrada yazılı olanlarla, Bankalar Kanununa tabi teşekküllerinin, siyasi bir partinin lehinde veya aleyhinde veya vatandaşın oyuna tesir etmek maksadiyle her türlü yayınlarda bulunmaları yasaktır.⁽²⁾

Daha önce basılmış ve yayınlanmış ve yukarıdaki fıkradaki mahiyeti taşıyan her türlü kitap, broşür, afiş ve bunlara benzer yayınlar da aynı hükme tabidir.

Törenlere Ait Yasaklar:

MADDE 64- (Değişik: 19.2.1987 - 3330/4 Md.) Seçim propagandasının başlangıç tarihinden oy verme gününü takip eden güne kadar olan süre içinde, 62 nci maddede sayılı bütün daire, teşekkül ve müesseselerle Bankalar Kanununa tabi teşekküllere ait kaynaklardan yapılan iş ve hizmetler dolayısıyla, (açılış ve temel atma dahil) törenler tertiplemek, nutuklar söylemek, demeçler vermek ve bunlar hakkında her türlü vasıtayla yayınlarda bulunmak yasaktır.⁽³⁾

Başbakan ve Bakanlara İlişkin Yasaklar:

MADDE 65- (Değişik: 19.2.1987 - 3330/5 Md.) Seçim propagandasının başlangıç tarihinden oy verme gününü takip eden güne kadar olan süre içinde Başbakan ve Bakanlarla, Milletvekilleri, yurt içinde yapacakları seçim propagandası ile ilgili gezileri makam otomobilleri ve resmi hizmete tahsis edilen vasıtalarla yapamazlar. Bu maksatla yapacakları gezilerde, protokol icabı olan karşılama ve uğurlamalarla törenler yapılamaz ve resmi ziyafet verilemez.

Yukarıda yazılı süre içinde Başbakan ve Bakanlar seçimle ilgili faaliyetlerinde ve konuşmalarında bu Kanun hükümleriyle bağlıdırlar.

Memurların Gezilere Katılma Yasağı:

MADDE 66- (Değişik: 19.2.1987 - 3330/6 Md.) Seçim propagandasının başlangıç tarihinden oy verme gününü takip eden güne kadar geçen süre içinde Başbakan, Bakanlar, Milletvekilleri ve adayların seçim propagandası ile ilgili olarak yapacakları gezilere hiçbir memur katılamaz.

(1) Bu madde başlığı 27.10.1995 tarih ve 4125 sayılı Kanunun 5. Md. ile düzenlenmiş olup metne işlenmiştir.

(2) Bu hükmün uygulanmasında ek 6. maddeye bakınız.

(3) 18.9.1987 gün ve 19578 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, Anayasa Mahkemesi'nin 22.5.1987 gün ve E.1987/6, K.1987/14 sayılı kararı ile maddenin son cümlesi olan "Bu maddedeki yasaklar, ara seçimlerde seçim çevresi ile sınırlıdır." ibaresi iptal edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ KESİM

Araçlar

Araçların Sağlanması:

MADDE 67- Seçim kurulu başkanları, seçim için gerekli bütün araçları ve parayı zamanında ve muntazam bir surette sağlamak ve yerlerine göndermekle yükümlüdürler.

Bu hususlarda kurul başkanlarının emirleri üzerine zabıta amir ve memurları, belediyeler ve muhtarlıklar gerekli yardımlarda bulunmak zorundadırlar.

Oy Verme Araçları ve Teslimi:

MADDE 68- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı; il, ilçe seçim kurulları ile sandık kurulları mühürlerini, seçmen işaret boyası ve istampasını ve seçim işleri için mahallerinde sağlanamayan gerekli her çeşit kırtasiye ve gereçleri zamanında il ve ilçe seçim kurulları başkanlıklarına gönderir ve o seçimde hangi malzemenin sandık kurulu başkanlarına teslim edileceğini belirler.

İl seçim kurulu başkanları, oy verme gününden en az on gün önce, ilçe seçim kurulları başkanlıklarına, ilçe seçim kurulu başkanları da oy verme gününden en az kırksekiz saat önce, aşağıda yazılı eşyadan o seçim için gerekli olanlarını sandık kurulları başkanlarına teslimini sağlarlar.

1. Seçim bölgesinde her sandık için ağzı mühürlü bir kese içine konulmuş numaralı bir mühür (hangi sandığa, hangi numaralı mühürün verildiği bir tutanağa geçirilir.),

2. Her seçim bölgesinde bulunacak kapalı oy verme yerleri sayısı toplamına eşit miktarda çevre adaylarının onaylı listesi ile 76 ncı maddede yazılı levha,

3. İlçe seçim kurulu mühürü ile mühürlenmiş ve oy pusulalarının konulmasına mahsus zarfları havi bir paket,

4. Oy sandıkları,

5. Sandık sayısınca istampa ve mürekkebi,

6. Sandık sayısınca örneğine uygun onaylı tutanak defteri,

7. Örneğine uygun basılı sayım cetvelleri,

8. Örneğine uygun basılı tutanak kağıtları,

9. Sandık sayısınca boş torba,

10. Uygun sayıda kopya kalemi,

11. Gerektiği takdirde oy verme yeri inşaatı için malzeme,

12. O seçim çevresinde, seçimin özelliğine göre yeteri kadar beyaz boş kağıt ve gerekli başka eşya,

13. Her yaprağı ilçe seçim kurulu tarafından mühürlü ve sonu onaylı, iki nüsha sandık seçmen listesi,

14. Siyasi partiler tarafından kapalı oy verme yerlerine konulmak üzere ilçe seçim kurulu başkanına teslim edilmiş bulunan basılı oy pusulaları,

15. Her bağımsız adayın, yalnız kendi ad ve soyadını taşıyan, ilçe seçim kurulu başkanına teslim edilmiş bulunan oy pusulaları,

16. Üstü ilçe seçim kurulunca mühürlü ve numaralı birleşik oy pusulası paketi,

17. Her sandık için "Evet" yazılı mühür,

18. Oyunu kullanan seçmen için özel işaret boyası ve ıstampası.

Tutanak Defteri:

MADDE 69- Her kurulda bir tutanak defteri bulunur. İl seçim kurulları, kendi tutanak defterlerini; ilçe seçim kurulları da kendi kurullarına ve sandık kurullarına ait tutanak defterlerini, sahifelerini numaralamak ve mühürlemek suretiyle onaylarlar.

Kurullarının işlem ve kararları bu defterlere yazılır ve başkan ve üyeler tarafından imza olunur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Seçim Günü İşleri

BİRİNCİ KESİM

Sandık Başı İşleri

And İçme:

MADDE 70- Sandık kurulu başkan ve üyeleri, oy verme günü göreve başlamazdan önce, ilk iş olarak, sandık başında, sandık kurulu ve hazır bulunanlar önünde birer birer şöyle and içerler:

(Hiçbir tesir altında kalmaksızın, hiç kimseden korkmadan, seçim sonuçlarının tam ve doğru olarak belirmesi için, görevimi kanuna göre, dosdoğru yapacağıma, namusum, vicdanım ve bütün mukaddesatım üzerine and içerim)

Görev ve Yetkiler:

MADDE 71- Sandık kurullarının başlıca görev ve yetkileri şunlardır:

1. Sandık alanı içinde seçimin düzenle geçmesi için gereken tedbirleri almak ve oy verme işlerini yürütmek ve denetlemek,

2. Sandık alanında, sandığın konulacağı yeri tayin etmek ve sokak başlarına, bu yeri göze çarpacak surette gösterir işaretleri koymak veya alışılmış araçlar ile duyurmak,

3. Oy verme işleri hakkında ileri sürülecek itirazları incelemek ve bir karara bağlamak ve kararlarını tutanak defterine geçirerek altını imzalamak,

4. Bu kararlardan itiraza uğrayanları derhal ilçe seçim kuruluna göndermek,

5. Bu kanundaki esaslara göre sandığa atılmış olan oy pusulalarını saymak, dökümlerini ve sonuçlarını tutanağa geçirmek ve bunları seçim işlerine ait diğer evrak ile birlikte, derhal ilçe seçim kuruluna teslim etmek,

6. Kendisine kanunla verilen başkaca görevleri yapmak.

Müşahitler:

MADDE 72- Siyasi partilerin müşahitleri ile adayları ve bağımsız adaylarla müşahitleri, sandıkbaşı işlemlerini takip etmek üzere hazır bulunabilirler. Bağımsız aday müşahitleri üçten fazla olursa, sandık kurulu başkanı bunlar arasında ad çeker. Adları ilk çıkan üç müşahit, sandık başında bırakılır. Diğerleri, sandık alanında kalabilirler.

Kurulda Çoğunluğun Sağlanması:

MADDE 73- Sandık başında, oy verme başlamazdan önce veya oy sırasında sandık kuruluna dahil siyasi parti üyelerinden biri veya bir kaç görevini yapmazsa ceza hükümleri saklı kalmak üzere, yerine siyasi parti yedek üyelerinden biri getirilir. Bu dahi mümkün olmaz ve kurul üyeleri üçten aşağı düşerse, bu cihet tutanağa geçirilir ve eksikler o sandık alanında seçme yeterliliğini haiz ve okur-yazar olanlar arasından, başkanın seçeceği kimselerle doldurulur.

Sandığın Konulacağı Yer:

MADDE 74- (Değişik: 31.7.1998 - 4381/5 Md.) Sandıkların konulacağı yerleri ve oy verme işinin vaktinde sona ermesi için gerekli tedbirleri ilçe seçim kurullarının denetiminde sandık kurulu tespit eder. Sandıkların konulacağı yerlerin belirlenmesinde seçmenin oyunu kolaylıkla, serbestçe ve gizli şekilde verebilmesi gözetilir. Özürlü seçmenlerin oylarını rahatlıkla kullanabilmeleri için gerekli tedbirler alınır. Sandıklar okul (özel okullar ve özel dersaneler dahil) avlusu ve salonların elverişli kısımları gibi genel yerlere, yetmediği takdirde kiralanacak kahvehane, lokanta gibi yerlere konur. Kışla, karargah, ordugah gibi askeri bina ve tesislerle karakollara ve parti binalarına, muhtarlık odalarına sandık konulamaz. Üçten fazla sandık konulan binalarda bina sorumlularının görev esasları Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.

Kapalı Oy Verme Yeri:

MADDE 75- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Sandık kurulları, oy serbestliğini ve gizliliğini sağlayacak şekilde, yeteri kadar kapalı oy verme yeri hazırlar.

Seçmen, oy pusulasını kapalı oy verme yerinde, kendi eliyle katlayıp, zamklı kenarını yapıştırmak veya zarf kullanılan seçimlerde zarfa koyup kapatmak zorundadır.

Oy Verme Yerinin Nitelikleri:

MADDE 76- Kapalı oy verme yeri; içerisi dışarıdan gözetlenemeyecek ve oy pusulasını seçmenin inceleyip zarflayabileceği şekil ve nitelikte olur.

Aday listeleri ve bu Kanunun oy verme serbestliğine ve gizliliğine dair hükümlerinin levha halinde basılmış metni, kapalı oy verme yerinde asılı durur.

Kapalı oy verme yerinde masa veya benzeri bir şey bulundurulur.

Sandığın, Birleşik Oy Pusulalarının ve Zarfların Kurulca Mühürlenmesi:

MADDE 77- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Sandık kurulu başkanı, oy verme işlerine başlamadan önce, sandığın boş olduğunu hazır bulunan sandık kurulu üyeleri ile müşahitler önünde tespit ederek sandığı kapatır, mühür bozulmadan açılmayacak şekilde sandık mühürü ile mühürler.

Birleşik oy pusulası kullanılan seçimlerde, (Katlanıp zamlı kenarı yapıştırılarak kapatılmak suretiyle zarf haline getirilen birleşik oy pusulaları) bu Kanunda zarf deyimi geçen hallerde zarf olarak kabul edilir.

Şu kadar ki, zarflar için öngörülen çift mühür bulunmasına ilişkin hükümler birleşik oy pusulalarına uygulanmaz.

Sandık kurulu, and içme, sandığı yerleştirme, kapalı oy verme yeri düzenleme işlerini bitirdikten sonra, hazır bulunanlar önünde, birleşik oy pusulalarını sayar, her birinin üzerine, sandık kurulu mühürünü basar. Böylece üzerinde sandık kurulununmühürü bulunan birleşik oy pusulaların sayısını tespit eder. Birleşik oy pusulası kullanılmayan seçimlerde, ilçe seçim kurulu başkanından teslim alınan ve ilçe seçim kurulu başkanlığı mühürünü taşıyan özel zarfları sayar, her birinin üzerine sandık kurulumühürünü basar, böylece üzerinde biri ilçe seçim kurulunun, diğeri sandık kurulunun mühürleri bulunan çift mühürlü özel zarfların sayısını tespit eder.

Sandık kurulu, bu madde gereğince yaptığı işlemleri tutanak defterine geçirip imzalar.

Birleşik Oy Pusulası:

MADDE 78- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Bağımsız adayların birleşik oy pusulasında kullanacakları özel işaretlerin, seçimin başlangıç tarihinden en çok onbeş gün içinde, Yüksek Seçim Kuruluna bildirilmesi gerekir.

Bu süre içinde bildirilmeyen veya Anayasanın temel ilkelerine aykırı olarak bildirilen özel işaretler kullanılmaz.

Özel işaretler birbirine benzerse, önce bildirilen kabul ve diğeri reddolunur. Red iki gün içinde bağımsız adaya bildirilir. Bunlar üç gün içinde yenisini vermezler veya verdikleri özel işaret yine kendisinden önce verilmiş diğeri işarete veya seçime katılan siyasi partilerin özel işaretlerine benzerse, artık o bağımsız aday işaret kullanamaz.

Bir siyasi partinin, 2596 sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak, kendisince kabul edilmiş bulunan özel işaret ve benzerleri, diğeri siyasi partiler ve bağımsız adaylar tarafından kullanılamaz.

Siyasi partilerin özel işaretleri hakkında, bağımsız adayların kullanacakları özel işaretler hakkındaki yukarıdaki hükümler uygulanır.

(Mülga: 28.12.1993 - 3959/10 Md.)

İKİNCİ KESİM

Yasaklar ve Sandıkbaşı Düzeni

İçki ve Silah Taşıma Yasağı:

MADDE 79- Oy verme günü, her ne suretle olursa olsun, ispirotolu içki satılması, içkili yerlerle umumi mahallerde her çeşit ispirotolu içki satılması, verilmesi, içilmesi yasaktır.

Oy verme günü, bütün umumi eğlence yerleri oy verme süresince kapalı kalır. Eğlence yeri niteliğine haiz lokantalarda yalnız yemek verilir.

Oy verme günü, emniyet ve asayiş korumakla görevli olanlardan başka hiçbir kimse, köy, kasaba ve şehirlerde silah taşıyamaz.

Bu Kanunun uygulanmasında silahtan maksat Türk Ceza Kanununun 189 uncu maddesinde gösterilen aletlerdir.

Yayın Yasağı:

MADDE 80- Seçim günü saat 18.00'e kadar radyolar ve her türlü yayın organları tarafından seçim ve seçim sonuçları ile ilgili haber, tahmin ve yorum yapılması yasaktır.

Saat 18.00 ile 21.00 arasında ancak radyolarda Yüksek Seçim Kurulu tarafından seçim ile ilgili olarak verilecek haber ve tebliğler yayınlanabilir.

Saat 21.00'den sonra bütün yayınlar serbesttir.

Sandık Alanı, Sandık Yeri ve Düzenin Sağlanması:

MADDE 81- Bu kanuna göre sandık alanı; sandığın kapalı oy verme yerinin ve sandık kurulunun yerleştiği mahallin yüz metre mesafesi içinde kalan çevredir.

Sandık alanında düzenin sağlanması sandık kurulu başkanına aittir.

Başkana Ait Yetkiler:

MADDE 82- Sandık alanında, seçmenin oyunu tam bir serbestlikle ve gizli şekilde kullanmasına veya sandık kurulunun görevini yapmasına engel olmaya kalkışanlara, yahut da oy verme işinin yolunda gitmesini aksatanlarla, sandık başı işlemlerinin düzenini bozmaya yeltenenleri başkan uyarır. Bu uyarıyı dinlemeyenleri sandık alanından dışarı çıkartabilir. Bu kimse sandık kurulu üyesi ise, ancak kurul kararı ile çıkartılabilir.

Bu işlerde zabıta kuvvetleri, başkanın emrine göre hareket etmek zorundadırlar.

Sandık Alanında Suç İşlenmesi:

MADDE 83- Sandık alanında bir suç işlenmesi halinde, sandık kurulu, durumu tutanağa geçirir ve sanığı zabıtaya teslim eder.

Sandık Alanında İnzibat Tedbirleri:

MADDE 84- Sandık alanında, kurul üyeleriyle bu Kanunla kendilerine yetki verilmiş olanlardan ve seçmenlerden başka kimse bulunamaz.

Sandık alanında ancak, sandık kurulu başkanının gerektiğinde çağıracağı zabıta kuvvetleri bulunur. Alınacak inzibati tedbirler, seçmenlerin seçim işlerini takip etmelerini engelleyecek mahiyette olamaz.

Yukarıdaki fıkrada yazılı zabıta kuvvetleri dışında kalan zabıta amir ve memurlarıyla resmi üniforma giymiş kimseler ve silah taşıyanlar sandık alanına giremezler.

(Ek: 28.12.1993 - 3959/5 Md.) Ancak, olağanüstü hal, sıkıyönetim, seferberlik ilan edilen yerlerde ve savaş durumlarında zabıta amir ve memurlarıyla silahlı kuvvetler mensuplarının seçmen sıfatıyla kayıtlı buldukları sandıkta oy kullanmaları halinde yukarıdaki fıkra hükmü uygulanmaz.

Sandık Alanı Dışındaki İnzibat Tedbirleri:

MADDE 85- Sandık alanı dışında, zabıtaya emir verme yetkisine sahip makamlarla, zabıta amir ve memurları tarafından alınacak tedbirler, seçmenin sandık alanına serbestçe girmesini engelleyici veya güçleştirici mahiyette olamaz.

Sandık kurulu başkanı, seçmenin sandık alanına serbestçe girmesini engelleyen veya güçleştiren her türlü hareketleri önler.

Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevlerinde Kurulan Sandıklarda Uygulanacak Esaslar:

MADDE 85/A- (Ek: 27.10.1995 - 4125/6 Md.) Ceza infaz kurumlarında ve tutukevlerinde kurulan sandıklarda uygulanacak esaslar bu Kanunun 81, 82, 83, 84 ve 85 inci maddeleri hükümleriyle bağlı kalınmaksızın Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.

ÜÇÜNCÜ KESİM

Oy Verme

Oy Verme Yetkisi:

MADDE 86- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Sandık seçmen listesinde kayıtlı her seçmen oy verme yetkisini haizdir. Bir seçmen birden fazla oy kullanamaz.

(Değişik: 28.3.1986 - 3270/23 Md.) Bu Kanunun 94 üncü maddesinin (II) numaralı fıkrasında sayılanların dışında, sandık seçmen listesinde kaydı olmayanların oy kullanmalarına izin verilemez.

Oy verme gününe kadar, haklarında seçme yeterliliğini kaybettiğine dair yetkili mercilerden, resmi belge gelmiş bulunanlara, seçmen kütüğünde kayıtlı olsalar bile oy verdirilmez.

Kimliğin Tespiti:

MADDE 87- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Sandık seçmen listesinde yazılı seçmenin kimliği, nüfus hüviyet cüzdanı veya kimlik tespiti amacıyla düzenlenmiş resmi belgelerle belirlenir. Hangi resmi belgelerin kimlik belirlenmesinde kabul edileceği, Yüksek Seçim Kurulunca seçimlerin başlangıcında tespit ve ilan edilir. Şu kadar ki, belediyeler ile köy ve mahalle muhtarlıklarınca tanzim ve tasdik edilen kimlik belgeleri bu maddenin uygulanmasında geçerli değildir.

Nüfusu 2.000'i geçmeyen köylerde birinci fıkraya göre kimlik belgesi istenmesine rağmen bu nitelikte bir belge ibraz edemeyen sandık seçmen listesinde adı yazılı seçmenin kimliği, sandık kurulunca tanınan iki seçmenin tanıklığı ile tespit ettirilebilir. Bu suretle oy veren seçmenin imzası yanına tanıklık yapanların adları ve kimlikleri yazılır ve kendilerine imzalatılır.

Oy Verme Düzeni:

MADDE 88- Hiçbir seçmene sandık başında müdahale, telkin veya tavsiyede bulunulamaz ve hiçbir seçmen oyunu kullandıktan sonra sandık başında kalmaz.

Oy Verme Süresi:

MADDE 89- Oy verme günü, saat sekizden onyediye kadar geçecek zaman, oy verme süresidir. Ancak, saat onyediye geldiği halde, sandık başında oylarını vermek üzere bekleyen seçmenler, başkan tarafından sayıldıktan sonra sıra ile oylarını kullanırlar.

(Ek: 28.12.1993 - 3959/6 Md.) Oy verme süresinin başlayış ve bitiş saatleri, sürenin korunması kaydıyla, mevsim ve bölge özellikleriyle ulaşım durumlarına göre, bütün yurttan ve gerekli görülen seçim çevrelerinde, seçim gününden en az bir hafta önce ilan edilmek koşuluyla, Yüksek Seçim Kurulunca tespit edilebilir.

Oy Vermede Sıra:

MADDE 90- Oy verme günü sandık başına gelecek seçmenler, sandık kurulu önüne başkan tarafından sıra ile birer birer alınırlar. Gebeler, hastalar ve sakatlar bekletilemezler. Yaşlılar önce alınabilirler.

Oy Vermeden Önceki İşler:

MADDE 91- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Sandık kurulu önüne alınan kimse, kimlik belgesini başkana verir ve kimliğini ispat eder.

Başkan, seçmenin adını seçmen listesinde bulur ve masa üzerinde duran birleşik oy pusulasından bir tane vererek, sandık yerinde birden fazla oy verme yeri varsa hangi kapalı oy verme yerine gireceğini söyler ve birleşik oy pusulasını veya seçimin gereğine göre zarfları usulüne göre katlayıp yapıştırdıktan sonra çıkmasını anlatır.

Birleşik oy pusulasını veya zarfı alan seçmen doğrudan kapalı oy verme yerine gider ve oyunu kullanmadan başka yere gidemez.

Kapalı oy verme yerine girmeyen veya birleşik oy pusulasını alıp oy vermeyen seçmenden birleşik oy pusulası geri alınır.

Kapalı Oy Verme Yerinde Kalma:

MADDE 92- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Bir seçmen kapalı oy verme yerinden dışarı çıkmadıkça hiç kimse oraya giremez. Şu kadar ki, oy pusulasını veya zarfı hazırlamak için gerekli normal süreden fazla kapalı oy verme yerinde kalan seçmen, başkan tarafından uyarılır; çıkmamakta devam ederse çıkarılır.

Birleşik Oy Pusulasının Atılması ve İşaretleme:

MADDE 93- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Kapalı oy verme yerinde birleşik oy pusulasını katlayıp yapıştırdıktan sonra, seçmen burasını terkeder ve birleşik oy pusulasını sandığa bizzat atar.

Körler, felçliler veya bu gibi bedeni sakatlıkları açıkça belli olanlar, bu seçim çevresi seçmeni olan akrabalarından birini, akrabası yoksa diğer herhangi bir seçmenin yardımı ile oylarını kullanabilirler. Bir seçmen birden fazla malule refakat edemez.

Kurul başkanı, oyunu kullanan seçmene, kimlik kartını verirken, seçmen listesindeki adı hizasına imzasını attırdıktan sonra ayrıca sol elinin işaret parmağını çıkmayan özel boya ile boyayarak bastırır. İmza atamayanların parmak izinin alınmasıyla yetinilir. Bu parmağı olmayan seçmenin hangi parmağını bastığını yanına yazar. Hiç parmağı olmayan seçmenin boyun nahiyesini bu boya ile işaretler.

Kurul Görevlileri, Milletvekilleri ile Milletvekili Adayları ve Yabancı Ülkedeki Vatandaşların Oy Vermesi:

MADDE 94- (Değişik: 28.3.1986 - 3270/24 Md.) I. İlçe seçim kurulu başkanı, seçimin yapıldığı çevrede oy verme hakkına sahip olduğu halde, görev yaptığı sandığa ait seçmen listesinde kayıtlı bulunmayan sandık kurulu başkan ve üyelerinin her birine seçmen olduğunu ve hangi seçimde oy kullanabileceğini belirleyen ve sandık seçmen listesindeki bilgileri kapsayan bir belge verir, ayrıca esas kayıtlı olduğu sandık seçmen listesine meşruhat verilmek üzere kayıtlı bulunduğu sandık kurulu başkanlığına durumu yazı ile bildirir.

Başkan ve üyeler, bu belgeyi sandık kuruluna teslim ederek görevli oldukları sandıkta oy verirler.

Milletvekilleri ile milletvekili adayları seçmen kartını göstermek suretiyle kayıtlı oldukları seçim çevresi dışında da oylarını kullanabilirler.

Bunların adları ve hüviyetleri o sandık seçmen listesinin sonuna yazılarak adları hizasına imzaları alınır.

Bu fıkraya göre yapılan işlemler tutanağa geçirilir.

II. a) (Değişik: 23.5.1987 - 3377/4 Md.) Seçmen kütüğüne yazılmayan ve yurt dışında altı aydan fazla ikamet eden seçmenler milletvekili genel seçimlerinin yapılacağı günün yetmişbeş gün öncesinden başlamak üzere seçim günü akşamı saat 17.00'ye kadar yurda giriş ve çıkışlarında (c) bendine göre gümrük kapılarında kurulacak seçim sandıklarında oy kullanabilirler.

Bu seçmenler sadece seçime katılan siyasi partilere oy verebilirler.

b) (Değişik: 23.5.1987 - 3377/4 Md.) Yüksek Seçim Kurulu, seçime iştirak eden siyasi partilerin yer aldığı birleşik oy pusulaları ile özel renkte bastırılmış oy zarflarını seçimlerin başlangıç tarihinden en geç üç gün önce ilgili seçim kurullarında bulunacak şekilde gönderir.

Yüksek Seçim Kurulu filigranı bulunan özel imal edilmiş kağıtlara basılı birleşik oy pusulalarında; sadece seçime katılan siyasi partilerin özel işaretleri, kısaltılmış isimleri ve tam yazı halinde adları her siyasi parti için ayrılan bölümün altında çapı iki santimetre olan boş bir daire bulunur.

c) (Değişik: 23.5.1987 - 3377/4 Md.) Yüksek Seçim Kurulunca tespit edilecek gümrük kapılarında, oy verme gününden önceki yetmişbeşinci gün saat 08.00'den oy verme

günü olan Pazar günü saat 17.00'ye kadar oy kullanılabilir. Hangi gümrük kapılarında tatil günleri dahil 24 saat, hangilerinde daha az süreyle oy kullanılabileceğini tespiti Yüksek Seçim Kurulu yetkilidir.

d) Gümrük kapılarında yapılacak oy verme işleminde görev alacak seçim kurulu ile sandık kurullarının adedi, üyelerinin ve yedeklerinin sayısı ile hangi görevlilerden teşkil edileceği Yüksek Seçim Kurulu tarafından önceden belirlenir.

Sandık kurulları, oy serbestliğini ve gizliliğini sağlayacak şekilde, yeteri kadar kapalı oy verme yeri hazırlarlar. İlgili idari makamlar sandık kurullarına gerekli her türlü kolaylığı gösterirler.

e) Gümrük kapılarında oy verme süresince sözlü ve yazılı seçim propagandası yapılamaz.

f) Gümrük kapılarında seçmen oy vermek için geldiğinde pasaportunu sandık kurulu başkanı tevdi eder.

Sandık Kurulu Başkanı seçmenin pasaportundan adını, soyadını, baba adını, yaşını ve pasaport numarasını tespit eder. Seçmen sandık kurulu mührü ile mühürlenmiş olan birleşik oy pusulası ile oy zarfını alarak oyunu kullanmak üzere kapalı oy yerine girer.

Oyunu genel esaslara göre kullanan seçmenin pasaportunun Yüksek Seçim Kurulunca belli edilen yerine oyunu kullanmıştır diye bir ifade yazılır ve sandık kurulu mührü ile mühürlenerek başkanca imzalanır. Oyunu veren seçmene çizelgede isminin bulunduğu yer imzalatılarak oy verme işlemi tamamlanır.

g) Oy verme süresince sandık kurullarının değişikliği sırasında Kanunda gösterilen usulde sandık açılır, çıkan oy zarflarına adedi ile oy kullanan seçmen miktarı ve bunların birbirine uygunluğu bir tutanakla tespit edilir.

Oy zarfları ve tutanağın bir sureti bir torbaya konularak ağzı mühürlenir ve ilgili seçim kuruluna muhafaza altına alınmak üzere sandık kurulu başkanınca teslim edilir.

Genel seçimin yapıldığı gün saat 17.00'den itibaren sandık ve torba genel esaslara uygun bir şekilde açılarak sayım ve dökümü yapılır ve sonucu Yüksek Seçim Kuruluna en seri vasıta ile bildirilir.

h) Gümrük kapılarındaki seçim kurullarından gelen sonuçlar Yüksek Seçim Kurulunca birleştirilir. Kullanılan toplam geçerli oy sayısı Türkiye genelinde kullanılan toplam geçerli oy sayısına ilave edilir. Partilerin aldıkları oylar aynı şekilde diğer seçim kurullarından gelen oylara ilave edilerek her partinin ülke genelinde aldığı geçerli oy miktarı bulunur.

Bu şekilde 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 33 üncü maddesine esas toplam oylar bulunmuş olur.

Her seçim çevresinde geçerli toplam oyu, gümrük seçim kurullarından gelen toplam oyun diğer seçim kurullarından gelen oylara bölünmesiyle elde edilen oranda artırılır. O seçim çevresinde kullanılan toplam oylarla bu şekilde hesaplanan toplam oy arasındaki fark partilere; gümrük kapıları seçim kurullarından gelen toplam oydaki hisseleri oranında taksim edilir ve elde edilen rakamlar o seçim çevresinde aldıkları geçerli oylara ilave edilir. Böylece 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 34 üncü maddesine esas seçim çevresinde kullanılan geçerli toplam oy miktarı ve partilerin aldıkları toplam geçerli oy miktarı bulunur.

DÖRDÜNCÜ KESİM

Oyların Sayımı ve Dökümü

Sayım Tedbirleri:

MADDE 95- Sayım ve döküm açık olarak yapılır. Oy verme yerinde hazır bulunanlar sayım ve dökümü takip ederler.

Kurul, faaliyetinin selamet ve düzeni bakımından, sayım ve döküm masası etrafında boş kalması gereken kısmı, bir karar ile belirtir ve bu kısım etrafında (İp germek gibi) hazır bulunanların bu işlemleri takip etmelerine engel olmayacak tedbirleri alabilir.

Oy Verenler Sayısının Kontrolü:

MADDE 96- (Değişik: 28.12.1993 - 3959/7 Md.) Sandık 89 uncu maddenin son fıkrası uyarınca Yüksek Seçim Kurulu tarafından başka bir süre konulmamış ise saat 17.00'den önce açılmaz. Oy verme işi bitince kurul başkanı bunu yüksek sesle ilan eder. Masa üzerinden, sandıktan başka ne varsa kaldırılır. Oy vermenin bittiği saat tutanak defterine geçirilir.

Bundan sonra, sandık seçmen listesinde yazılı seçmenlerin toplamı ile adları hizasındaki imza veya parmak izleri sayılarak oy vermiş olanların toplamı tespit edilir ve tutanağa geçirilir. Netice yüksek sesle ilan edilir.

Kullanılmayan Birleşik Oy Pusulaları ve Zarflar:

MADDE 97- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Oy zarflarından veya birleşik oy pusulalarından kullanılmayanlar sayılır, oylarını veren seçmen sayısına eklenir ve böylece kurula teslim edilen zarf veya birleşik oy pusulaları toplamına uygun olup olmadığı tespit edilir. Kullanılmayan zarflar veya birleşik oy pusulaları bir paket halinde mühürlenir ve üzerine sayı yazılır.

Bundan sonra, sandıktan çıkacak oy pusulalarının konmasına mahsus torbanın boş olduğu tespit edilir. Bütün bu işlemler tutanağa geçirilir.

Sandığın Açılması ve Zarfların Sayımı:

MADDE 98- Yukarıdaki maddede yazılı işlemde sonra, sandık, oy verilen yerde hazır bulunanların gözü önünde açılır ve çıkan zarflar sayılarak toplamı tutanağa yazılır.

Zarflar oy veren seçmen sayısı ile karşılaştırılır. Bu zarfların sayısı oy veren seçmen sayısından fazla çıktığı takdirde, bütün zarflar tek tek elden geçirilerek 77 nci maddeye göre çift mühürlü olmayan ve belli şartlara uygun bulunmayan veya herhangi bir işaret veya imza veya mührü taşıyarak 103 üncü madde gereğince seçmenin kim olduğunu belirten zarflar ayrılır. Bunların düşülmesi, fazlalığın giderilmesine yetmediği takdirde, kurul başkanı, kalan zarflar arasından fazlayı karşılayacak sayıda zarfı gelişiğüznel çekerek ayırır. Ayrılan zarfların sayısı tutanağa geçirilir ve bu zarflar açılmadan derhal yakılmak suretiyle yok edilir.

Bundan sonra, muteber zarflar sayılarak sandığa konur ve ara verilmeksizin döküme başlanır.

Bütün bu işlemler, tutanak defterine geçirilir.

Oyların Sayımı ve Dökümü:

MADDE 99- Oyların sayım ve dökümü, aralıksız devam eder. Yapılacak itirazlar, işi durdurmaz.

Zarfların Açılması:

MADDE 100 – Sandık kurulu başkanı, sayım ve döküm işine başlamazdan önce, sayım ve döküm cetvellerinin boş ve yazısız olduğunu hazır bulunanlara gösterir ve kurul üyeleri arasında şu şekilde iş bölümü yapar.

- a) Varsa başka başka siyasi partilere bağlı iki üyeyi, döküm cetvellerini işlemek;
- b) Siyasi partiye bağlı bir üyeyi, zarfları sandıktan çıkarıp başkana vermek;
- c) Bir üyeyi de, dökümü yapılmış oy pusulalarını torbaya koymak;

işleri ile görevlendirir.

Görevli üye, sandıktan oy zarfını teker teker alarak başkana verir. Başkan zarfı açar. İçinden çıkan oy pusulasını herkesin görebileceği ve işitebileceği şekilde okur.

Oy pusulasının 103 üncü ve 104 üncü maddeler gereğince muteber olup olmaması, hesaba katılıp katılmaması hususunda tereddüt edilirse, bunlar cetvele dökümü yapılmadan ayrılır.

Bütün zarfların açılıp okunması bittikten sonra, ayrılmış olan oy pusulalarının muteber olup olmadıkları, hesaba katılıp katılmayacakları hususu, kurulca karara bağlanarak tutanağa geçilir ve muteber sayılanlarla hesaba katılmasına karar verilenlerde cetvele işlenir.

Muteber sayılmayan veya hesaba katılmayan oy pusulaları ayrıca paket yapılarak saklanır.

Oy pusulası okundukça, cetvel kayıtçısı iki üyeden her biri önündeki cetvele gerekli işareti kaydeder.

Böylece okunan ve sayım cetveline kaydedilen pusulaları başkan diğer görevli üyeye verir, o da bunu torbaya atar.

Oy pusulalarını kurulun diğer üyeleri ve parti müşahitleri görebilir. Aday ve parti müşahitlerine sayım masası başında yer verilir.

Ancak, parti müşahitleri üçten fazla ise, hazır bulunanlar arasından başkan tarafından kurul önünde ad çekme suretiyle sandık başında kalacak üç parti müşahidi tespit edilir. Diğer müşahitlerle bağımsız aday müşahitleri için sayım işlemi yakından takip edebilecekleri bir yer ayrılır.

Oy Pusulaları İle Açılan Zarflar Sayısının Denetimi:

MADDE 101 – Oyların sayım ve dökümü bitince, torbaya atılmış olan oy pusulalarının, sandıktan çıkan zarf sayısına uygunluğu denetlenir ve durum tutanağa geçilir.

Oy Pusulasına Yazılacak İsim:

MADDE 102 – Oy pusulasında adayın ad ve soyadının bulunması lazımdır. Şu kadar ki, sadece ad veya soyadından adayın kim olduğu tereddütsüz anlaşılmakta ise, oy muteber olur.

Muteber Olmayan Zarf Ve Birleşik Oy Pusulaları:

MADDE 103 – (Değişik:17.5.1979 – 2234/1 Md.) Aşağıda yazılı oy pusulaları muteber değildir.

1- Sandık Kurulunca verilen tek biçim ve renkteki çift mühürlü bir zarftan başka zarfa konulmuş bulunan oy pusulaları.

2- Hangi seçmen tarafından atıldığı belli olacak şekilde imza, mühür veya işaret taşıyan birleşik oy pusulaları ile bu durumdaki zarfa konulmuş oy pusulaları.

3- Sandık kurulunca verilen kağıdında (Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu) filigranı bulunan özel surette imal edilmiş kağıttan başka bir kağıda basılı oy pusulaları.

4- **(Değişik 10.6.1983 – 2839/47 Md.)** Arkasındaki sandık kurulu başkanlığının mühürü bulunmayan birleşik oy pusulaları.

5- Siyasi partilere veya bağımsız adaylara ayrılan alanlardan birden fazlasına “Evet” mühürü basılmış oy pusulaları.

6- Hiçbir yerine “Evet” mühürü basılmamış birleşik oy pusulalarıyla birden fazla siyasi partiye veya bağımsız adaya ayrılan alana sirayet etmiş “Evet” mühürlü oy pusulaları.

7- Zarfı içinde el ilanı veya herhangi bir kağıt bulunan oy pusulaları.

8- Birleşik oy pusulası kullanılmayan seçimlerde, sandık kurulunca verilen tek biçim ve renkteki çift mühürlü bir zarftan başka zarfa konulmuş bulunan oy pusulaları.

9- Bu madde dışında kalan ve özel kanunlarda yazılı hükümler gereğince muteber sayılmayan oy pusulaları.

Bir zarftan, partilere veya bağımsız adaylara ait birden fazla muhtelif oy pusulaları çıktığı takdirde, bu oy pusulalarından hiçbiri muteber olmaz.

Hesaba Katılan Ve Katılmayan Oy Pusulaları:

MADDE 104 – Kullanılmış oylardan hangilerinin hesaba katılıp katılmayacağı her seçimi düzenleyen özel kanunlarındaki hükümlere göre tayin olunur.

Sayımın İlanı Ve Sonuçlarının Tutanağa Geçirilmesi:

MADDE 105 – Oyların sayımı ve sayım cetvellerine sonuçların geçirilmesi biter bitmez, sandık kurulu başkanı bu sonuçları, yüksek sesle ilan eder. Bundan sonra:

1. Oy vermenin yapıldığı tarih ve gün,

2. Oy sandığının sandık kurulu üyeleri ve seçim yerinde hazır bulunanlar önünde açıldığı saat ve dakika; şayet sandık onyediden sonra açılmışsa bunun sebebi,

3. Sandık seçmen listesinde yazılı olan seçmenlerin sayısı,

4. Oy kullanan seçmenlerin sayısı,
5. Sandıktan çıkan zarf sayısı, 98 inci maddeye göre yakılarak yok edilen ve saklanan zarfların sayısı,
6. Muteber tutulan ve hesaba katılan oy pusulalarının sayısı,
7. Oy pusulalarından kaç tanesinin hangi sebepten ötürü muteber tutulmamış veya hesaba katılmamış olduğu,
8. İtiraz edilmiş veya ihtilafli görülmüş fakat muteber sayılarak hesaba katılmış oy pusulalarının sayısı,
9. Her partinin ve adaylarının ve bağımsız adayların almış oldukları oy sayısı toplamları, (Rakam ve yazı ile)
10. Sayım ve döküm sonucunun başkan tarafından orada hazır bulunanlara ilan edildiği,
11. Oy vermede kanuna aykırılık bulunduğu hususundaki ihbar ve şikayetlerin ve bunlara ait kararların nelerden ibaret buldukları,

Basılı tutanak kağıdına geçirilir ve altı, başkan ve üyeler tarafından imzalanır.

Tutanağın Asılması:

MADDE 106 – Partilerin ve adaylarının ve bağımsız adayların adları ve kazandıkları oy sayısı oy pusulaları sayısı ile muteber ve hesaba katılan oy pusulaları toplamını gösteren sandık kurulu başkan ve üyelerince imzalı bir cetvel, sandık kurulu başkanı tarafından, sandık çevresi içinde herkesin görebileceği bir yere asılır. Bu cetvel bir hafta süre ile olduğu yerde asılı kalır.

Bu cetvellerin onaylı birer örneğinin derhal siyasi partilerin ve isterlerse bağımsız adayların müşahitlerine verilmesi gerekir.

Sayım İlişkin Evrak ve Belgelerin Teslimi:

MADDE 107 – Hesaba katılan ve muteber sayılan oy pusulaları, sandık kurulunca düzenlenen tutanaklar, sayım ve dökümde kullanılıp alt tarafı, kurulca imza edilen sayım cetvelleri, hesaba katılmayan, muteber sayılmayan veya itiraza uğrayan oy pusulaları ve hesaba katılmayan zarflar, tutanak defteri, kurulca mühürlü ve imzalı ayrı ayrı paketler halinde kurulun mührü ile mühürlenmiş ve başkan ve üyeler tarafından imzalanmış bir torbaya konularak, kurulun bağlı olduğu ilçe seçim kuruluna sandık kurulu başkanı ve ad çekme ile seçilecek en az iki üye tarafından götürülüp teslim olunur.

Kurulun diğer üyeleri ile, müşahitler de isterlerse ve taşıtta yer varsa veya taşıt kendileri tarafından sağlanmak suretiyle katılabilirler.

İlçe seçim kurulu, bu torbayı getiren üyeler önünde açarak içindekiler hakkında müfredatlı üç nüshadan ibaret bir tutanak düzenler. Bu tutanağın altı, torbayı teslim edenlerle ilçe seçim kurulu başkanı ve üyelerden biri tarafından imza edilir. Bu tutanağın bir nüshası, ilçe seçim kuruluna gönderilecek evraka bağlanır. Bir nüshası da sandık kurulu başkanına verilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Seçim Sonrası İşleri

BİRİNCİ KESİM

Seçim Sonuçlarının İlçe Seçim Kurullarında Birleştirilmesi:

MADDE 108 – İlçe seçim kurulunun yapacağı sayım, döküm ve birleştirme işlemleri sırasında siyasi partiler aday ve müşahitleri ve bağımsız adaylar ve müşahitleri istedikleri takdirde hazır bulunurlar. Hazır bulunan bağımsız aday ve müşahitleri beşten fazla olursa ad çekilerek adı ilk çıkanlardan beşi bu işlemleri takip etmek üzere kalabilirler. Bu işlemlerde hazır bulunanlara, tasnif ve birleştirme işlerini yakından takip edebilecekleri bir yer ayrılır. Tasnif ve birleştirme bu suretle açık olarak yapılır.

İlçe seçim kurulu, sandık kurullarından gelen evrakı, geldikçe almakla beraber, aralıksız olarak çalışır ve sandık tutanaklarını birleştirmeye devam eder.

En son sandık tutanağı geldikten sonra, ilçe dahilindeki bütün sandık tutanaklarının birleştirilmesi tamamlanarak bunun sonucu bir tutanakla tespit edilir. Partilerin ve adaylarının ve bağımsız adayların aldıkları oylar da sırasına göre bu tutanağa geçirilir.

Partiler ve adayları ile bağımsız adayların aldıkları oylardan itiraz edilmeksizin muteber olan ve hesaba katılan oy pusulalarıyla, itiraz edilmişken muteber sayılan ve hesaba katılan oy pusulalarının sayısı toplanarak, o ilçe dahilinde muteber oy pusulaları toplamı da tutanağa geçirilir.

İlçe seçim kurulunda hazırlanan bu tutanaklardan bir nüshası ilçe seçim kurulu başkanı ve en az iki üye tarafından il seçim kuruluna götürülür.

Müfredatlı olarak her sandık tutanağında partilerin ve adaylarının ve bağımsız adayların aldıkları oy miktarı ve muteber oy pusulaları toplamını gösteren bu tutanağın birer sureti onaylı olarak siyasi partilere ve isterlerse bağımsız adaylar müşahitlerine derhal verilir.

Birleştirme sonucunu gösteren tutanağın içindekiler hazır bulunanlara ilan edilir ve bir sureti ilçe seçim kurulu başkanı tarafından ilçe seçim kurulu kapısına asılır, asılan bu tutanak sureti bir hafta süre ile asılı kalır.

82 nci, 83 üncü ve 84 üncü maddeler gereğince sandık kurulu başkanlarının sandık yerinde haiz oldukları yetkileri, ilçe seçim kurulu başkanları da sayım, döküm ve birleştirme işlerinin yapıldığı yerde, haizdirler.

İKİNCİ KESİM

İl Seçim Kurulunda Birleştirme

İl Seçim Tutanakları:

MADDE 109 – İl seçim kurulları, seçimle ilgili kanunların tutanak düzenlemeyi kendilerine görev olarak verdiği hallerde ilçe seçim kurullarından gönderilen seçim tutanaklarını birleştirerek il seçim tutanaklarını düzenler.

Birleştirme sonucunu gösteren tutanağın içindekiler hazır bulunanlara ilan edilir, bir sureti il seçim kurulu başkanı tarafından il seçim kurulu kapısına asılır, asılan bu tutanak sureti bir hafta süre ile asılı kalır.

82 nci, 83 üncü ve 84 nc maddeler gereğince sandık kurulu başkanlarının sandık yerinde haiz oldukları yetkileri, il seçim kurulu başkanları da sayım, döküm ve birleştirme işlerinin yapıldığı yerde haizdirler.

ALTINCI BÖLÜM

İtirazlar ve Şikayetler

BİRİNCİ KESİM

Genel Hükümler

Kimlerin İtiraz Edebileceği:

MADDE 110 – (Değişik: 24.3.1973 – 1700/1 Md.) Bu Kanunda gösterilen kurulların veya kurul başkanlarının kesin olmayan kararlarına karşı, seçme yeterliliğine sahip yurttaşlar, siyasi partiler veya bunların tüzüklerine göre kuruluş kademelerinin başkanları veya vekilleri, müşahitler, adaylar ile milletvekilleri itiraz edebilirler.

İtiraz Mercileri:

MADDE 111 – Bu Kanunda, kurulların kesin olduğu yazılı bulunmayan kararlarına karşı, her kurulun bağlı olduğu üst kurul, itiraz merciidir.

Yüksek Seçim Kurulunun re’sen veya itiraz üzerine vereceği kararlar kesindir.

İtiraz Şekli:

MADDE 112 – (Değişik 17.5.1979 – 2234/1 Md.) İtiraz yazı ile veya sözle yapılır. Sözle yapılacak itirazlar gerekçesiyle birlikte tutanağa yazılır. İtiraz edenin adı, soyadı, açık adresi yazılarak imza ettirilir. İmza bilmeyenlere parmak bastırılır.

Kimliğini ispat edemeyenlerin, delil ve gerekçe gsteremeyenlerin itirazları incelenmez, bu sebeple incelenmediği tutanağa yazılır.

Yazılı itirazlarda da yukarıdaki Őartlar aranır ve deliller itiraz dilekçesine eklenir. Gerekçesi ve delili olmayan yazılı itirazlar da incelenmez. Her iki halde de itirazın alındığına ve hangi tarihte yapıldığına dair, itiraz yapana alındı belgesi verilir. İtirazlar seçim kurulu başkanına yapılır. Seçim kurulu başkanı bulunamazsa, yazılı itirazlar nöbetçi savcıya alındı belgesi ile yapılır. Savcı yapılan itirazın kaydını işleyerek hemen seçim kurulu başkanına gönderir.

Siyasi partiler, seçim başlangıcında partileri adına kimlerin itiraz edebileceklerini mühür ve imzalı bir yazı ile seçim kurullarına bildirirler. İtiraz edebileceklerin imza sirküleri parti başkanınca onaylanarak bildirilir. Parti adına itiraz edeceklerden kimlik aranmaz.

İtirazlarda, delillerin hangi resmi makamlarda bulunduğunun bildirilmesi delil yerine geçer ve bu delili seçim kurulu temin eder.

Yüksek Seçim Kuruluna yapılacak itirazların yazılı olması lazımdır.

İtiraz Üzerine Verilecek Karar:

MADDE 113 – Bir kurulun kararını itiraz yolu ile tetkik eden üst kurul, itirazı kabul ettiği takdirde, yapılması gereken işlem hakkında da karar verir.

Kurullar kararlarını salt çoğunlukla verirler. Oyların eşitliği halinde, başkanın katıldığı taraf tercih olunur.

Yüksek Seçim Kurulu, seçimin sonunda verilecek tutanaklara karşı yapılan itirazların incelenmesinde, tam sayısı ile toplanır.

Diğer hususlarda kurulun mürettep adedinin çoğunluğu ile toplanabilir. Her iki halde de salt çoğunlukla karar verir.

Oyların eşitliği halinde Başkanın bulunduğu taraf tercih olunur.

Kararların Bildirilmesi ve Tebliği:

MADDE 114 – İtiraz üzerine kesin olmayarak verilen kararlar, itiraz eden hazır ise sözle bildirilir.

Sözle bildirmelerde, kararın bildirildiği gün ve saat tutanağa geçilerek kendisine de imza ettirilir. İsterse kararın bir örneği de verilir.

İtiraz eden hazır değilse, seçim kurullarının bulunduğu kasaba veya şehirde, muayyen bir yer gösterilmiş olması halinde, karar, bu yere tebliğ olunur.

Kurulların kesin kararları tebliğ olunmaz. Ancak itiraz eden başvurduğu takdirde, kendisine gösterilir ve isterse bir suret de verilir.

Resim ve Harç:

MADDE 115 – Şikayet ve itiraza ilişkin her türlü evrak, resim ve harçtan muaftır.

İKİNCİ KESİM

Şikayet

Tarifi ve Mercii:

MADDE 116 – Şikayet, kütüklerin düzenlenmesi ile görevli ilçe seçim kurulu başkanlarıyla, kütüklerin düzenlenmesine memur edilen sair kimselerin ve il, ilçe seçim kurullarıyla sandık kurullarının veya kurullar başkanlarının ve Kanunun verdiği yetkilere dayanarak yaptıkları işlemlere ve aldıkları tedbirlere ve bunlara benzer sair muamelelerine veya herhangi bir kimsenin bu Kanunun koyduğu yasak hükümlerine aykırı hareketlerine karşı bu işlemlerin, tedbirlerin sair muamelelerin düzeltilmesi, veyahut Kanunun koyduğu yasaklara uymayanların, bu hareketlerinin önlenmesi maksadıyla yapılan müracaatlardır. Şikayet bu kurullara veya başkanlarına veya sair görevlilere sözlü veya yazı ile 110 uncu maddede gösterilenler tarafından yapılır.

Şikayetin İncelenmesi:

MADDE 117 – (Değişik: 17.5.1979 – 2234/1 Md.) Şikayet kabul edildiği takdirde, şikayete konu olan işlem veya tedbirler düzeltilir ve kanuna aykırı hareketler önlenir.

Şikayet kabul edilmediği takdirde, derhal tutanağa geçirilerek karara bağlanır. Bu kararın bir sureti şikayetçiye verilir. Bu kararlara karşı Kanunda ayrıca bir müddet tayin edilmemiş ise, kırksekiz saat içinde itiraz olunabilir.

İtiraz Ve Şikayetin İşlemleri Durduramaması:

MADDE 118 – İşlemlere, tedbirlere ve kararlara karşı yapılan şikayet ve itirazlar, oy vermeye ve her türlü seçim işlerinin devamına engel olmaz.

ÜÇÜNCÜ KESİM

Kurulların Teşekkül ve İşlemlerine Karşı Şikayet ve İtiraz

Sandık Kurullarına Ait İtiraz Ve Şikayet:

MADDE 119 – Sandık kurullarının teşkiline dair, ilçe seçim kurulu veya başkanı tarafından yapılan işlemlerin düzeltilmesi için bu işlemlerin neticesinden itibaren en geç iki gün içinde, şikayet yoluyla düzeltilmesi istenebilir.

Şikayetin reddine dair olan kararlara karşı bildirilmesinden veya tebliğinden itibaren iki gün içinde il seçim kuruluna itiraz olunur. İl seçim kurulları, iki gün içinde kesin karar verirler.

Bu şikayetin yapılmamış olması sandık kurulunun teşekkülüne karşı itiraza engel değildir.

Ancak, bu itirazın teşekkülünden itibaren iki gün içinde il seçim kuruluna yapılması şarttır.

İl seçim kurulunun vereceği karar kesindir.

İlçe Seçim Kurullarına Ait İtiraz Ve Şikayet:

MADDE 120 – İlçe seçim kurulu teşkili işlemlerine karşı, il seçim kurullarına bunların teşekkülünden itibaren en geç iki gün içinde itiraz olunabilir.

İl seçim kurulları, itirazları en geç iki gün içinde, kesin olarak karara bağlar.

İl Seçim Kurullarına Ait İtiraz Ve Şikayet:

MADDE 121 – İl seçim kurullarının teşekkülüne karşı kurulun teşkilinden itibaren en geç üç gün içinde, Yüksek Seçim Kuruluna itiraz olunabilir. Yüksek Seçim Kurulu üç gün içinde bir karar verir.

DÖRDÜNCÜ KESİM

Sandık Seçmen Listelerine İtiraz

Muhtarlık Bölgesi Askı Listelerine İtiraz:

MADDE 122 – (Değişik: 17.5.1979 – 2234/1 Md.) Muhtarlık bölgesi askı listelerine, siyasi partilerin 112 nci maddede belirtilen ilçe yetkilileri, o ilçe oturan seçmenlerle ilgili olarak ilçe seçim kurulları başkanlıklarına; genel merkez yetkilileri tüm seçmen kütüğü ile ilgili olarak Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığına; seçmen niteliğine haiz vatandaşlar kendileri ile ilgili olarak ilçe seçim kurulu başkanlarına şikayet ve itirazda bulunabilirler.

Muhtarlık bölgesi askı listesine yapılan itirazlar; itirazın yapıldığı kurul başkanınca kesin karara bağlanır.

Karar sureti; Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğüne gönderilir ve kütüğe işlenir.

Sandık Bölgesi Askı Listesine İtiraz:

MADDE 123 – (Değişik: 17.5.1979 – 2234/1 Md.) Sandık bölgesi askı listesine; 14 üncü maddenin dördüncü fıkrasına göre ilan edilen siyasi parti il ve ilçe başkanları, ilçe seçim kurulu üyeleri, sandık askı listesindeki bilgilerin askı listesine ve itiraz sonucu verilen kararlara, sandık ayırımının yasa ve genelgelere uygun olmadığı yolunda, ilçe seçim kuruluna askı süresince itiraz edebilirler.

Bu itiraz, ilçe seçim kurulu tarafından incelenir ve alınan karar itiraz edene ve il seçim kurulu başkanlığına bildirilir.

Bu karara karşı, il seçim kuruluna muteriz itiraz edebilir.

İl seçim kurulunun kesin kararı, itiraz edilmeyen ilçe seçim kurul başkanının kararları ile birlikte Yüksek Seçim Kurulu Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğüne gönderilir.

Listelere İtirazların Yöntemi:

MADDE 124 – (Değişik: 17.5.1979 – 2234/1 Md.) Siyasi partilerin genel merkez yetkilileri ile Seçmen Kütüğü Genel Müdürü, 122 ve 123 üncü maddelerle bu maddede yazılı şikayet ve itirazlar üzerine verilen kesin kararların bir kez de Yüksek Seçim Kurulunda tetkik edilip karara bağlanmasını isteyebilirler.

122 ve 123 üncü maddelerde bu maddede yazılı şikayet ve itirazların zaman, süre, inceleme ve sonuçlandırılma kuralları Yüksek Seçim Kurulunca ilk askıdan en az bir ay önce yayınlanır.

İtiraz üzerine verilecek kararların, seçmen kütüğünde değiştirdiği, çıkardığı veya eklediği bilgiler ayrı bir “güncelleştirme kütüğünde” saklanır.

Adaylığa İtiraz:

MADDE 125 – (Değişik: 17.5.1979 – 2234/1 Md.) Özel kanunlarında aykırı bir hüküm bulunmadığı takdirde, adaylıklarını koyanlara, özel kanunları gereğince yapılacak ilandan itibaren iki gün içinde 110 uncu maddede gösterilenler tarafından adaylık şart veya vasıflarını haiz olmamaları sebebine dayanılarak itiraz edilebilir.

Şu kadar ki, bir siyasi partinin listesinde yer alan adayların tespiti sırasında o partinin tüzük ve yönetmeliklerinde yazılı hükümlere aykırı davranıldığından bahisle, ilgili siyasi partinin üyesi olmayan kişiler tarafından itiraz edilemez. Bu tür itirazlarda, itiraz edenin

aynı siyasi partiye kayıtlı olduğunu kanıtlayan belge eklenmemiş itiraz dilekçeleri işleme konulmaz.

Bu itirazlar, seçimin özelliğine göre kanunen seçimi idare ile görevli seçim kurullarına yapılır ve bu kurulun kararına karşı kesin karar vermek yetkisini haiz üst seçim kuruluna da itiraz olunabilir.

İtirazın yazıyla yapılması ve itiraz dilekçesine itiraza sebep gösterilen belgelerin bağlanması şarttır.

(Ek:27.10.1995 – 4125/7 Md.)⁽¹⁾

İtirazın İncelenmesi Süresi:

MADDE 126 – Adaylıklar özel kanunlarında gösterilen süre içinde kesinleşir.

Kesin karar vermeye yetkili üst kurullar, adaylıkların kesinleşmesi tarihinden önce itirazları karara bağlarlar.

(1) 21.11.1995 gün ve 22470 sayılı Mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesi'nin 18.11.1995 gün ve E:1995/54, K:1995/59 sayılı kararı ile 4125 sayılı Kanunun 7 nci maddesi gereğince bu maddeye eklenen son fıkra iptal edilmiştir.

BEŞİNCİ KESİM

Sandık Kurullarının veya Başkanlarının Şikayet Üzerine Verecekleri Kararlara itiraz:

MADDE 127 - Sandık kurullarının veya başkanlarının işlemlerine ve her türlü sandık başı işlerine 110 uncu maddeye göre yapılacak şikayetlerin reddine dair verilecek kararlara karşı ilgililer, derhal, ilçe seçim kurulu başkanına itiraz edebilirler.

İlçe seçim kurulu başkanı, itirazı derhal tetkik ederek kesin karara bağlar.

Başkanın kararı, durumu tashih veya sandık kurulunun şikayet üzerine verdiği kararı iptal eder mahiyette ise, bu karar derhal sandık kurulu başkanına bildirilir, karara uymak mecburidir.

Şikayet ve itirazlar engeç seçim sonuçlarını tespit eden tutanağın düzenlenmesine kadar yapılır.

Sandık Kurulu Kararlarına Ve Tutanağa İtiraz:

MADDE 128 – (Değişik: 17.5.1979 – 2234/1 Md.) Sandık kurullarının kararları ve tutanakların düzenlenmesi işleri aleyhine ilçe seçim kuruluna itiraz olunabilir.

Bu itirazlar, sandık tutanağının düzenlenmesine kadar sözle veya yazıyla, sandık kurullarının vasıtasıyla yapılabileceği gibi oy verme gününden sonraki Salı günü saat 14.00'e kadar doğrudan doğruya ilçe seçim kurullarına yazı ile yapılabilir.

İlçe seçim kurulları itirazın kendisine verildiği tarihten sonraki ikinci gün saat 17.00'ye kadar itirazları karara bağlarlar. İtirazı yapan hazır ise karar kendisine bildirilir. Yoksa tebliğ edilir.

İlçe seçim kurulları, yukarıda gösterilen itiraz süresi sona ermeden veya süresinde yapılan itirazları inceleyip bir karara bağlamadan önce birleştirme tutanağı düzenleyemez.

ALTINCI KESİM

İlçe Seçim Kurullarının veya Başkanlarının Şikayet Üzerine Verecekleri Kararlarla Sair Kararlarına ve İlçe Birleştirme Tutanaklarına İtiraz:

MADDE 129 – İlçe seçim kurullarının veya başkanlarının, kendi işlemleri aleyhine vaki şikayet üzerine verdikleri kararlar ile, sair kararları aleyhine, en geç ilçe birleştirme tutanağının düzenlenmesine kadar; ilçe birleştirme tutanağının düzenlenmesi ve buna ait işlemlerle neticelerine karşı bu tutanağın düzenlenmesini takip eden gün, saat on yediye kadar, doğrudan doğruya veya ilçe seçim kurulları eli ile il seçim kurullarına itiraz edilebilir.

İlçe seçim kurullarının veya başkanlarının işlemlerine, tedbirlerine ve sair muamelelerine karşı yapılan şikayetlerin reddine dair verilen kararlara yapılan itirazlar, iki gün içinde kesin karara bağlanır.

İtirazın kabulüne karar verildiği takdirde, bu karar en seri vasıta ile ilçe seçim kurulu başkanına bildirilir.

Sair itirazlar, iki gün içinde karara bağlanır. İtiraz eden hazır ise kendisine sözlü bildirilir. Hazır değil ise, tebliğ olunur.

YEDİNCİ KESİM

İl Seçim Kurulu Ve Başkanlarının Şikayet Üzerine Verecekleri Kararlarla, Sair Kararlarına Ve Tutanaklara İtiraz Ve Olağanüstü İtiraz:

MADDE 130- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) İl Seçim kurullarının kararlarına karşı aşağıdaki şekilde itiraz olunur.

1- İl seçim kurullarıyla başkanlarının kendi işlemleri aleyhine vaki şikayetlerin reddine dair verdikleri kararlara, tebliğ veya tefhiminden itibaren üç gün,

2- Bu kurulların teşekkülüne, kurulun teşkilinden itibaren üç gün,

3- Oy verme günü işlemlerine ait kararlara karşı derhal,

4- Sair kararlar aleyhine bu kararların öğrenildiği tarihten itibaren üç gün içinde ve en geç il birleştirme tutanağının düzenlenmesini takip eden üçüncü gün saat 17.00'ye,

5- Oyların dökümüne, sayımına oyların seçilenlere göre ayrılmasına; il birleştirme tutanağının düzenlenmesinden sonraki üçüncü gün saat 17.00'ye,

6- Seçilme yeterliğine veya kendilerine tutanak verilenlerin, seçilmediğine veya seçimin sonucuna tesir edecek olaylara karşı, seçilenlere verilecek tutanağın düzenlenmesinden sonraki üçüncü gün saat 17.00'ye,

Kadar 110 uncu maddede yazılı kimseler tarafından doğrudan doğruya veya, il seçim kurulları vasıtasıyla Yüksek Seçim Kuruluna itiraz edilebilir.

Şu kadar ki; siyasi partilerin il başkanlarıyla genel merkezleri veya bağımsız aday tarafından tutanağın düzenlenmesinden sonra (7) gün içinde seçimin neticesine müessir olaylar ve haller sebebiyle yapılan itirazlar seçimin sonucu hakkında kesin karar vermek yetkisine sahip olan kurullarca, seçimin neticesine müessir görüldüğü takdirde, alt kademelerce verilen kararların kesin veya kesinleşmiş olması veya kurullara derece derece ve müddeti için müracaat edilmemiş olması, bu itirazın incelenmesine ve reddine sebep teşkil etmez.

Bu itirazlar yazılı olarak yapılır. İtiraz dilekçesine, itiraz edenin adının, soyadının ve açık adresinin yazılması, ihbar ve iddia olunan vakıaların mahiyetinin ve gerekçesinin beyanının delillerinin gösterilmesi ve belgelerin bağlanması, bu belgelerin elde edilmesi mümkün değil ise sebeplerinin ve nereden ve ne suretle temin olunabileceğinin bildirilmesi lazımdır.

Ancak, adaylığın kesinleşmesinden sonra, adayın Türk olmadığına, yaşının Kanunda gösterilenden küçük olduğuna, okur-yazar olmadığı veya seçilme yeterliliğini kaybettiren bir mahkumiyeti bulunduğuna ilişkin iddialar dışındaki nedenlerle adaylara itiraz olunamaz. Bu hüküm olağanüstü itirazlar için de geçerlidir.

Bu şartları haiz olmayan dilekçeler reddolunur.

SEKİZİNCİ KESİM

Yüksek Seçim Kurulunun İşlem ve Tedbirlerine Karşı Şikayet:

MADDE 131- Her türlü seçimin devamı sırasında, Yüksek Seçim Kurulunun itiraz eylediği veya itiraz yolu ile verdiği kararlar dışında kalan işlemleri, tedbirleri ve sair muameleleriyle, bu Kanunda başka bir mercie şikayet veya başvurma yolu gösterilmemiş ve fakat alt kurulların görevleri sınırlarını aşmış olan veya bu mahiyette bulunan, kanuna aykırı hareketlerden dolayı 110 uncu maddede gösterilenler tarafından, yazılı olarak, doğrudan doğruya, Yüksek Seçim Kuruluna şikayet olunabilir.

Yazılı şikayetlerin 112 inci maddedeki şartları ihtiva etmesi lazımdır. Bu şikayetler üzerine, Yüksek Seçim Kurulunca derhal ve kesin olarak karar verilir.

Tetkik ve Tahkik Usulü:

MADDE 132- Yüksek Seçim Kurulu evrak üzerinde, incelemeler yapar. Ayrıca lüzum gördüğü bilcümle tahkik ve her türlü tetkik işlemlerini de yapar. Gerekli mercilerden her türlü bilgi ve belgeleri ister. Bu mercilerin, en kısa bir zamanda ve en geç yedi gün içinde istenilen bilgi ve belgeyi vermeleri mecburidir.

Kurul başkanı, lüzum ve ihtiyaca göre, bu işlerde çalışmak üzere, Yargıtay ve Danıştay memurlarını da vazifelendirebilir.

İtiraz dilekçesinin bir sureti, tutanağına itiraz edilene tebliğ olunur. Tutanağına itiraz olunan kimse, isterse yazı ile savunabileceği gibi, isteği üzerine, Yüksek Seçim Kurulunun tayin edeceği günde bizzat veya bir vekil marifetiyle kendini kurul huzurunda savunabilir. Kurul, yapılan itiraz ve ihbarları kendisine verdiği tarihten itibaren en geç üç ay içinde bir karara bağlar.

Kurulun kararı kesindir. Aleyhine hiçbir mercie ve kanun yoluna başvurulamaz.

Seçimin özelliğine göre seçim sonuçları hakkında kesin karar vermeye yetkili mercie yapılacak itirazlarda da yukarıdaki 1 inci ve 3 üncü fıkralar hükümleri uygulanır.

Ancak, bu kurul itirazları onbeş gün içinde kesin karara bağlar.

Yukarıdaki fıkralarda yazılı kararlar aleyhine hiçbir mercie ve kanun yoluna başvurulmaz.

Tutanakların iptali halinde özel kanunlardaki hükümler uygulanır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Seçim Suçları ve Cezaları

Kurullara Karşı Suçlar:

MADDE 133- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Hileli faaliyetlerle veya herhangi bir şekil ve surette cebir veya şiddet kullanarak veya tehdit ederek, bu Kanunda yazılı kurulların toplanmalarına veya görevlilerin ifasına mani olanlar, onsekiz aydan aşağı olmamak üzere hapis ve beşbin liradan yirmibeşbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Yukarıdaki fıkrada yazılı fiiller, silahla işlenirse, verilecek hapis cezası üç yıldan aşağı olamaz. Bu fiiller, içlerinden en az biri silahlı olan üç kişi tarafından ittifak edilerek işlendiği veyahut aralarında ittifak olmasa bile içlerinden en az ikisi silahlı bulunan üçten fazla kişiler tarafından yapıldığı takdirde beş yıldan aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası hükmolunur.

Kurulların Tedbirlerine Riayetsizlik:

MADDE 134- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Her kim seçim işlerinin cereyanı sırasında, seçimin düzenli yürütülmesini sağlamak maksadı ile, bu Kanunda yazılı kurullar veyahut kurul başkanları tarafından alınan karar ve tedbirlere, ihtara rağmen riayet etmezse on günden bir aya kadar hapis ve beşyüz liradan ikibinbeşyüz liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Herhangi bir şekilde alınan karar ve tedbirlerin uygulanmasını zorlaştıran veyahut karar ve tedbirlerin neticesiz kalmasına sebebiyet veren kimselere bir aydan altı aya kadar hapis ve bin liradan beşbin liraya kadar ağır para cezası verilir.

Yukarıdaki yazılı fiiller, görevli kimseler tarafından işlendiği ve Türk Ceza Kanununa göre daha ağır bir suç teşkil etmediği takdirde, birinci fıkrada yazılı halde üç aydan altı aya, ikinci fıkrada yazılı halde de altı aydan bir seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılır ve bunlara muadil kamu hizmetlerinden memnuiyet cezası da hükmolunur.

Kurul Üyelerinin Kurul Kararlarına Riayetsizliği:

MADDE 135- Bu kanunda yazılı kurulların çoğunlukla vermiş oldukları her çeşit kararlara riayet etmeyen kurul üyeleri, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Kurul Üyelerinin Göreve Gelmemesi:

MADDE 136- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Kurullara seçildiği halde haklı sebep olmaksızın vazifesi başına gelmeyenler beşbin liradan yirmibeşbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Seçim başladıktan sonra kuruldaki görevlerini haklı bir sebep olmaksızın terkedenler, iki aydan altı aya kadar hapis ve beşbin liradan yirmibeşbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Araç ve Gereçlerin Vaktinde Gönderilmemesi:

MADDE 137- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçim kurulları başkan ve üyelerinden herhangi biri veya bu Kanunda yazılı işlerden biriyle görevlendirilen kimseler sandık seçmen listelerini, aday listelerini, seçime ait kağıt ve paketleri ve oy pusulalarını, oy sandıklarını, oy zarflarını veya maddi ve mali vasıtalarını ve bilcümle seçim araç ve gereçlerini vaktinde yerlerine göndermezler veya gönderilmesine mani olurlar veya teslim etmezler veya teslim almazlarsa, bir yıldan aşağı olmamak üzere hapis ve beşbin liradan yirmibeşbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır ve cezalarına muadil kamu hizmetlerinden yasaklık cezası da hükmolunur.

Bu fiilleri görevlilerden başkaları yaparsa, altı aydan bir yıla kadar hapis ve ikibinbeşyüz liradan onbin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Görevi Savsama ve Kötüye Kullanma:

MADDE 138- Bu kanunun tatbiki ile görevli veya bu Kanuna göre görevlendirilen kimseler görevlerini her hangi bir şekilde savsadıkları veya kötüye kullandıkları takdirde bu Kanunda ayrı bir ceza tayin edilmemiş ise, Türk Ceza Kanununun bu suçlara ait cezaları altıda birden üçte bire kadar artırılarak hükmolunur.

Memur Olanların Cezaları:

MADDE 139- Müstakilen veya arttırmaya tabi tutularak tayin olunan cezaların ilişkin bulunduğu eylemler dışında kalan suçlarından dolayı, bu Kanunla görevlendirilenlere verilecek cezalar, altıda birden yarıya kadar artırılarak hükmolunur.

Seçmen Kütüğü Hazırlıklarına İlişkin Suçlar:

MADDE 140- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçmen kütüğünün düzenlenmesine esas teşkil edecek olan krokilerle, binalar cetvelini ilçe seçim kurulu başkanınca bildirilen süre içinde düzenleyerek vermeyenler veya kroki ve binalar cetvellerini seçmen kütüğünün düzenlenmesine elverişli bir şekilde yapamayanlar hakkında, fiillerinin mahiyetine ve bu hareketlerinin ortaya koyduğu güçlüklerin derecesine göre, Türk Ceza Kanununun 240 ıncı ve 230 uncu maddelerinde yazılı cezalar altıda birden üçte bire kadar artırılarak hükmolunur.

Sayım ve yazım ve denetim işlemleri sırasında, belli edilen esaslara aykırı harekette bulunanlarla, sorulara cevap vermeyenler veya bilerek gerçeğe aykırı cevap verenler yahut ilk sayım ve yazım gününde, ilan edilecek süreden önce buldukları yeriterkedenler hakkında, fiilleri daha ağır cezayı gerektiren bir suç teşkil etmediği takdirde ikibinbeşyüz liradan onbin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Seçmen Kütüğünün Düzenlenmesi:

MADDE 141- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Bu Kanunla görevlendirilmiş oldukları halde, belli süre içinde ve şekillerine uygun olarak seçmen kütüğüne müteallik evrak ve vesikaları gereği gibi düzenlemeyen veya muhafaza etmeyenler veya gereken mercie vermeyenler altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Bu fiiller kayıtsızlık veya gereken dikkat ve itinanın gösterilmemesi sonucu husule gelmiş ise üç aydan bir seneye kadar hapis cezası hükmolunur.

Yukarıda yazılı fiil ve hareketler yüzünden herhangi bir bölgede, seçmen kütüğünün veya sandık seçmen listelerinin yazılması veya bu sebeple seçmenlerin oy vermesi imkansız hale gelmiş ise, birinci fıkrada yazılı halde bir seneden iki seneye kadar, ikinci fıkrada yazılı halde de altı aydan iki seneye kadar hapis cezası hükmolunur.

Kütük Düzenlemekle Görevli Olanların Suçları:

MADDE 142- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçmen kütüğüne yazılmak hakkı olmayan bir seçmeni yazan veya yazılmak hakkı olan bir seçmeni yazmayan veya kütüğe yazılmış olup da silinmesi gereken seçmenin adını silmeyen veya silinmemesi gerektiği halde o seçmenin adını silenler bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Eğer bu fiiller kayıtsızlık ve görevde gereken dikkat ve itinanın gösterilmemesinden ileri gelmiş ise üç aydan altı aya kadar hapis cezası verilir.

Seçmen Yeterliği Olmayanların Seçmen Kütüğüne Kaydı:

MADDE 143- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçme yeterliği bulunmadığı halde kendisini veya bu yeterliği olmayan bir başkasını her ne suretle olursa olsun seçmen kütüğüne kaydettiren veya bu şekilde kaydedilmiş olanların seçmen kütüğünden silinmesine aynı şekilde mani olan veya seçme yeterliği bulunan birinin aynı fiil ve hareketlerle seçmen kütüğünden silinmesine sebep olan üç aydan bir seneye kadar hapis ve ikibinbeşyüz liradan onbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Yukarıda yazılı fiiller cebir veya tehdit veya şiddet veya nüfus veya tesir icrası suretiyle yapıldığı takdirde faile verilecek ceza bir seneden beş seneye kadar haptir.

Seçmen Kütüğüne Birden Fazla Kayıt:

MADDE 144- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçmen kütüğünde kendisini veya bir başka seçmeni bilerek birden fazla kayıt ettirenler veya bu sonucu veren fiilleri bilerek yapanlar üç aydan bir seneye kadar hapis ve ikibinbeşyüz liradan onbinliraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Yukarıdaki fıkrada yazılı suçlar, bu işlerle görevlendirilenler tarafından işlendiği takdirde bir yıldan iki yıla kadar hapis ve ikibinbeşyüz liradan onbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Seçmen Kütüğüne Kaydolunmamaya Teşvik:

MADDE 145- Seçme yeterliğine sahip olanların seçmen kütüğüne kaydolunmalarını önlemek maksadıyla teşvik ve telkinlerde bulunanlar üç aydan altı aya kadar hapis cezasına mahkum edilirler.

Yukarıda yazılı fiillerden dolayı seçmenler, seçmen kütüğüne kaydolunmadıkları takdirde verilecek hapis cezası altı aydan bir seneye kadardır.

Bu fiil ve hareketler cebir veya tehdit veya şiddet kullanarak vukubulduğu takdirde, yukarıki fıkralara göre verilecek cezalar iki kat olarak hükmedilir.

Bu fiil ve hareketler, memur ve memur hükmünde olanlar tarafından işlenirse, ayrıca 139 uncu madde hükmü de uygulanır.

Seçmen Listeleri Üzerinde İşlenen Suçlar:

MADDE 146- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) 141, 142, 143 ve 144 üncü maddelerde yazılı fiiller seçmen kütüğünün düzenlenmesinden sonra sandık bölgelerine göre düzenlenecek olan sandık seçmen listeleri ile Yüksek Seçim Kurulunca düzenlenmesine karar verilecek diğer listeler üzerinde işlendiği takdirde sözü geçen maddelerde yazılı cezalar verilir.

Seçmen Listesine İlişkin Suçlar:

MADDE 147- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Asılması gereken seçmen listelerini asmayan veya vaktinden evvel indiren veya her ne suretle olursa olsun seçmenlerin tetkikine imkan vermeyen veya bu listelere karşı yapılan itirazları kabul etmeyen veya mercilerine bildirmeyen görevliler hakkında üç aydan iki yıla kadar hapis ve bin liradan beşbin liraya kadar ağır para cezası verilir.

Bu fiiller kayıtsızlık veya gereken dikkat ve itinanın gösterilmemesi sonucu meydana gelmiş ise, verilecek ceza bir aydan altı aya kadar hapis ve beşyüz liradan ikibinbeşyüz liraya kadar ağır para cezasıdır.

Seçmen Kütüğü, Seçmen Listeleri Ve Diğer Belgeler Üzerinde İşlenen Suçlar:

MADDE 148- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Tamamen veya kısmen sahte seçmen kütüğü veya seçmen listesi tanzim eden veya bozan veya çalan veya yok eden kimse, üç yıldan aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası ile cezalandırılır.

Seçmen kütüğü veya seçmen listelerine ait vesikaları çalan bozan veya yok eden veya tahrip eden kimseye de aynı ceza verilir.

Oy hakkının kullanılmasına engel olmak maksadıyla seçmenlerin kimliklerini ispata yarayan herhangi bir belge üzerinde yukarıdaki fıkrada yazılı fiilleri işleyenler veya bu belgeleri saklayanlar altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Seçmen, kimliğini ispat ederek oyunu kullandığı takdirde, yukarıdaki fıkrada yazılı ceza yarısına kadar indirilir.

Propaganda Toplantılarına Karşı Suçlar:

MADDE 149- (Değişik: 10.6.1983 - 2839/48 Md.) Her kim 51 inci maddede gösterilen heyetin kurulmamış olduğu toplantıda söz alır ve söylerse, üç aydan altı aya kadar hapis ve üçbin liradan onbeşbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Herhangi bir vasıta ile bir seçim propagandası toplantısına engel olan veya devamına imkan vermeyecek hareket ve tertiplerle onu ihlal eden kimse altı aydan bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Bu fiiller, ikiden fazla kimse tarafından ittifak edilerek herhangi bir şekil ve surette cebir veya şiddet kullanılarak veya tehdide başvuru ile işlenirse, failerin her biri iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Eğer fiil, içlerinden en az biri silahlı olan ikiden fazla kişi tarafından ittifak edilerek veyahut aralarında ittifak olmasa bile içlerinden en az ikisi silahlı bulunan üç veya daha fazla kimse tarafından işlenirse, failerin her biri beş yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Özel Radyo ve Televizyon Yayınlarına İlişkin Suçlar:

MADDE 149/A- (Ek: 28.12.1983 - 3959/8 Md.) (Değişik: 15.7.2003 - 4928/4 Md.) Bu Kanunun 55/A maddesine ve Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen esaslara aykırı olarak yayın yapılması halinde, ülke genelinde yayın yapan özel radyo ve televizyon kuruluşlarını Yüksek Seçim Kurulu, yerel yayın yapan özel radyo ve televizyon kuruluşlarını ise yayının yapıldığı yer ilçe seçim kurulu uyarır veya aynı yayın kuşağında açık bir şekilde özür dilemesini ister. Bu talebe uyulmaması veya aykırılığın tekrarı halinde, Yüksek Seçim Kurulu veya yayının yapıldığı yer ilçe seçim kurulunca, ihlale konu programın yayını bir ila oniki kez arasında durdurulur. Aykırılığın tekrarı halinde, ülke genelinde yayın yapan özel radyo ve televizyon kuruluşlarının yayınlarının Yüksek Seçim Kurulunca beş günden onbeş güne kadar durdurulmasına, yerel yayın yapan özel radyo ve televizyonların yayınlarının ise yayının yapıldığı yer ilçe seçim kurulunca üç günden yedi güne kadar durdurulmasına karar verilir.

Bu kararlar ilgili en yüksek mülki amirlerce derhal yerine getirilir.

Birinci fıkra hükmüne göre hakkında yayın durdurulması kararı verilen özel radyo ve televizyon kuruluşlarının sorumluları, onmilyar liradan seksenbeşmilyar liraya kadar, yerel yayın yapan özel radyo ve televizyon kuruluşlarının sorumluları, üçyüzmilyon liradan dörtmilyar liraya kadar ağır para cezasıyla, yetkili mahkemesince cezalandırılır. Tekerrürü halinde bu cezalar üç misli olarak uygulanır. Bu fıkraya göre verilecek cezalarda Türk Ceza Kanununun 119 uncu maddesi uygulanmaz.

Bu kararlar ilgili en yüksek mülki amirlerce derhal yerine getirilir.

Birinci fıkraya hükmüne aykırı hareket eden özel radyo ve televizyon kuruluşlarının sorumluları bir milyar liradan beş milyar liraya kadar, yerel yayın yapan özel radyo ve televizyon kuruluşlarının sorumluları on milyon liradan yüz milyon liraya kadar ağır para cezasıyla ilgili mahkemesince cezalandırılır. Tekerrürü halinde bu cezalar üç misli olarak uygulanır.

Bu fıkraya göre verilecek cezalarda Türk Ceza Kanununun 119 uncu maddesi uygulanmaz.

Toplantı Heyetlerine Karşı Suçlar:

MADDE 150- 51 inci maddede yazılı heyeti kurmayan veya haber vermeyen toplantı tertipçileri ve mezkûr maddede yazılı görevleri yapmayan heyet üyeleri onbeş günden üç aya kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Yasak Propaganda:

MADDE 151- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.; Değişik-10.6.1983-2839/49 Md.) Oy verme gününden önceki günün saat 18.00'inden sonra ve oy verme gününde umumi veya umuma açık yerlerde seçim propagandası için toplantı veya propaganda yapanlar veya bu maksatla yayınlarda bulunanlar veya ne suretle olursa olsun seçimin düzenini bozabilecek veya oy vermenin tam bir serbestlikte yapılmasına tesir edebilecek mahiyette söz, yazı veya sair suretlerle propaganda yapanlar veya asılsız şaiyalar çıkaranlar üç aydan altı aya kadar hapis ve onbeşbin liradan yetmişbeşbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

(Değişik: 25.12.1993 - 3959/9 Md.) Bu Kanunun 58, 60 ve 61 inci maddelerinde yazılan yasaklara aykırı hareket edenler hakkında, altı aydan bir yıla kadar hapis ve birmilyon liradan beşmilyon liraya kadar ağır para cezası hükümlenir.

Haksız Oy Temini:

MADDE 152- (Değişik: 10.6.1983 - 2839/49 Md.) Her kim kendisine veya başkasına oy veya tercih işareti verilmesi veya verilmemesi için bir veya birkaç seçmene menfaat, sair kıymetler teklif ve vadeder veya verir, yahut resmi, umumi vazifeler veya hususi hizmet ve menfaatler vaat veya temin ederse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Verilen, vaat veya temin edilen menfaatler seçmenin seyahat, yemek, içki ve nakil masrafları veya hizmetlerinin mukabili olarak gösterilirse dahi hüküm aynıdır.

Yukarıda yazılı para, menfaat, vaat veya hizmetleri kabul eden seçmen dahi aynı ceza ile cezalandırılır.

Bu fiilleri, tehdit veya cebir veya şiddet kullanarak işleyenler hakkında ceza, bir misli artırılarak hükmedilir.

Oy Kullanmaya Engel Olmak:

MADDE 153- (Değişik: 10.6.1983 - 2839/51 Md.) Yukarıdaki maddede yazılı maksatlar için, o maddede yazılı suretlerle seçmenleri toplayanlar ve bir köy veya bir mahalleden veya bir meskun mahalden veya sair yerlerden sandık yerine gelmelerini men edenler hakkında bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası verilir.

Bu fiiller memuriyet nüfuzunun veya sıfatının veya herhangi bir kimsenin haiz bulunduğu selahiyetin suistimali suretiyle işlendiği takdirde, verilecek hapis cezası iki yıldan az olamaz.

Adaylık Hükümlerine Aykırı Hareketler ve Propaganda Yapamayacak Olanlar:

MADDE 154- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Özel kanunların adaylık koyma hususunda kabul ettiği esas ve şekillere uymaksızın adaylıklarını koyan memurlar ve yargıçlarla, adaylığını koymak için ordudan ayrılma isteğinde bulunmuş ve bu istekleri kabul edilmiş olmasına rağmen herhangi bir sebeple görevinden fiilen ayrılmadan veya resmi elbisesiyle propaganda yapan veya bu mahiyette herhangi bir harekette bulunan subaylar, askeri memurlar ve astsubaylar ikibinbeşyüz liradan onbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Yargıç ve yargıç sınıfından sayılanlarla, askeri şahıslar ve bu Kanunun 62 nci maddesinin ikinci fıkrasında yazılı memur ve hizmetlilerin özel kanunlarına göre ilan olunan seçimin başlangıç tarihinden oy vermenin sona ermesine kadar bir siyasi parti veya bağımsız adayların leh veya aleyhine propaganda yapmaları veya herhangi bir suretle telkin ve tesirde bulunmaları halinde, başka kanunlarda yazılı ceza hükümleri saklı kalmak kaydıyla ayrıca üç aydan bir yıla kadar hapis ve ikibinbeşyüz liradan onbinliraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

63 ncü maddede yazılı yasaklara uymayanlar altı aydan bir seneye kadar hapis ve beşbin liradan yirmibeşbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Başbakan ve Bakanların Yasaklara Uymamaları:

MADDE 155- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) 64, 65 ve 66 ncı maddelerde yazılı yasaklara uymayanlar üç aydan bir yıla kadar hapis ve ikibinbeşyüz liradan onbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Sair Propaganda Suçları:

MADDE 156- Bu Kanunda ayrıca ceza hükmüne bağlanmayan ve kanun hükümlerine aykırı olan sair propagandaların faileri hakkında Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesinin birinci fıkrası uygulanır.

Matbua ve İlanların Tahribi:

MADDE 157- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçim propaganda matbualarının, yayınlanmasına veya ilanına mani olanlar veya bunları tahrip edenler üç aydan altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Sandık Düzeni ve Oy Verme İle İlişkin Suçlar:

MADDE 158- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Sandık başında bu Kanuna göre oy verme yönünden kendisine yükletilmiş olan ödevleri ihtara rağmen yapmayan seçmenler beşyüz liradan bin liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılır.

Sandık Başında Müdahale ve İhtara Riayetsizlik:

MADDE 159- (Değişik: 10.6.1983 - 2839/53 Md.) Oyunu kullandıktan sonra ihtara rağmen sandık başından ayrılmayan veya herhangi bir müdahale, telkin veya tavsiyede bulunan veya bunlara teşebbüs eden kimse üç aydan bir yıla kadar hapis veüçbin liradan onbeşbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Seçmen Olmayanların Oy Vermesi:

MADDE 160- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.; Değişik: 10.6.1983 -2839/54 Md.) Her kim oy verme sırasında seçme yeterliği olmadığını bildiği halde oy vermeye teşebbüs eder veya verirse iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin liradanyirmibeşbin liraya kadar ağır para cezasına mahkum edilir.

(Değişik: 10.6.1983 - 2839/54 Md.) Başkasının adını taşıyarak oy vermeye teşebbüs eden veya veren üç yıldan beş yıla kadar hapis ve onbin liradan ellibin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Bir sandıkta oy verdikten sonra başka sandıkta da oy vermeye teşebbüs eden veya veren kimse hakkında da ikinci fıkra hükmü uygulanır.

Oy Sandığı Üzerinde Suçlar:

MADDE 161- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.; Değişik: 10.6.1983 -2839/55 Md.) Usulüne aykırı olarak veya yetkisi olmadığı halde her ne sebep ve maksatla olursa olsun oy sandığının yerini değiştirenler, yerinden kaldıranlar, oy sandığını açan, çalan veya tahrip eden veya içindeki veya içinden çıkan oy zarflarını alan, çalan veya değiştiren kimse üç yıldan beş yıla kadar hapis ve onbin liradan yetmişbeşbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Bu fiil ve hareketler, cebir veya şiddet veya hileyle işlendiği takdirde hükmedilecek ceza bir misli artırılarak hükmolunur.

Siyasi Partilerle Bağımsız Adayların Oy Pusulaları Üzerinde İşlenecek Suçlar:

MADDE 162- (Değişik: 10.6.1983 - 2839/56 Md.) Siyasi partilerin veya bağımsız adayların oy pusulalarını veya seçime müteallik her türlü evrakı zapt veya imha eden veya bozan veya oy verme yerine götürülmelerine veya dağıtılmalarına mani olanlar bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

Bu fiiller cebir veya şiddet veya tehdit veya hile ile veya içlerinden biri silahlı olan birden fazla kimseler tarafından veyahut meskene veya siyasi parti binalarına her ne suretle olursa olsun girerek işlenirse bu maddede yazılı cezalar bir misli eklenerek hükmolunur.

Bu fiiller resmi sıfatı haiz olanlar tarafından işlendiği takdirde yukarıdaki fıkrada yazılı ceza verilir.

Kurul Başkan ve Üyelerinin Seçim İşlerini Bozması:

MADDE 163- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçim kurulları başkan ve üyelerinden herhangi biri kanuna aykırı hareketleriyle seçim muamelelerinin yapılmasını ve oy verilmesini kısmen veya tamamen imkansız kılar yahut seçimlerin butlanına bilerek sebebiyet verirse, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve onbin liradan ellibin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Bunlar seçim neticelerini ilan etmezler, tutanağı asmazlar veya kanunen vermeye mecbur oldukları tutanak suretlerini vermezlerse aynı ceza ile cezalandırılırlar.

Oy Verme Sonucuna Tesir Edecek Haller:

MADDE 164- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/ Md.; Değişik:10.6.1983-2839/57 Md.)
1. Her kim, sandık başında seçmenlerin imzalarını koydukları sandık seçmen listesine gelmeyenler adına sahte imza atmak, mühür koymak veya parmak basmak gibi hileli bir

hareket ile sandığa oy atar veya attırır ise üç yıldan beş yıla kadar hapis ve onbeş bin liradan yetmişbeşbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

2. Bu fiil sandık başkan ve üyeleri ile resmi memurlar tarafından işlendiği takdirde, yukarıdaki fıkrada yazılı cezaya yarısı eklenerek hükmolunur.

3. (Değişik: 10.6.1983 - 2839/57 Md.) Her kim, herhangi bir şekilde seçimin neticesini tağyir eder veya ettirir veya seçim tutanaklarını tamamen veya kısmen sahte olarak tanzim veya tahrif eder veya ettirirse, beş yıldan sekiz yıla kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılır.

4. Yukarıdaki fıkrada yazılı fiil ve hareketler, kurul başkan ve üyeleri ve resmi memurlar tarafından işlendiği takdirde haklarında verilecek ceza beş yıldan on yıla kadar ağır hapistir.

5. Her kim oyunu kullandıktan sonra sandık başında kendisine sürülen özel boyayı silerek veya yok ederek veya herhangi bir şekil ve surette gözle farkedilemez duruma getirerek aynı seçimde ikinci defa oy kullanır veya kullanmaya teşebbüs ederse, altı aydan iki yıla kadar hapis ve ikibinbeşyüz liradan yirmibeşbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu fıkrada sözü edilen özel boyayı ilçe seçim kurulu başkanlığından teslim aldıktan sonra bu boyayı kasten yok veya imha eden veya oyunu kullanan seçmenin belirlenen uzvuna bu boyayı hiç sürmeyen veya bu özel boyadan başkasını süren sandık kurulu başkan ve üyelerine veya seçmenleri ya da sandık kurulu başkan ve üyelerini bu fıkrada yazılı fiilleri işlemeye herhangi bir surette icbar eden kimselere, bu fıkrada yazılı ceza üçte birden yarıya kadar artırılarak hükmolunur.

Her kim, kurulları, üçüncü fıkrada yazılı fiilleri işlemeye, herhangi bir suretle icbar ederse üçüncü fıkrada yazılı ceza üçte birden yarıya kadar artırılarak hükmolunur.

Eğer bu fiil kurul mensuplarına herhangi bir suretle menfaat temini veya vaadi suretiyle meydana gelmiş ise, kurul mensuplarıyla menfaat temin veya vaadedenler hakkında dördüncü fıkrada yazılı ceza üçte birden yarısına kadar eklenerek hükmolunur.

İtirazları ve Şikayetleri Kabul Etmemek:

MADDE 165- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Bu Kanunla kendilerine şikayet ve itiraz yetkisi tanınanların bu yoldaki müracaatlarını tutanağa geçirmeye mecbur oldukları ahvalde tutanağa geçirmeyi reddeden kurul başkan ve üyeleri bir aydan bir yıla kadar hapis ve bin liradan beşbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Kötü Niyetle İtiraz:

MADDE 166- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Seçim sonunda seçilenlere verilen tutanaklara veya seçilenlerin yeterliliğine makbul bir sebep olmaksızın ve kötü niyetle itiraz edenler üç aydan altı aya kadar hapis ve beşbin liradan yirmibin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Kötü Niyetle Şikayet:

MADDE 167- Oy vermenin yolunda cereyanını veya seçim kurullarının vazifelerini selamete görmelerini yahut sayım neticelerini geciktirmek gibi kötü niyetle şikayet ve itirazda bulunanlar hakkında yukarıdaki madde hükmü uygulanır.

Çeşitli Hükümler:

MADDE 168- (Değişik: 10.6.1983 - 2839/58 Md.) Kurullarca düzenlenen ve oy verme ve seçim neticelerini gösteren tutanakların asılı suretlerini yırtan, bozan, kaldıran kimse hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir.

Resmi Makamların Bildirilerine Karşı İşlenen Suçlar:

MADDE 169- (Değişik: 10.6.1983 - 2839/59 Md.) Her kim, seçim muamelelerine ait olmak üzere mercileri tarafından yayınlanan beyanname ve tebliğlerin ilan ve asılmasına mani olur veya bunları yırtar veya bozar veya kaldırırsa üç aydan altı aya kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

İçki Yasağına Aykırı Hareketler:

MADDE 170- (Değişik: 10.6.1983 - 2839/60 Md.) Oy verme günü, oy verme müddetince, umuma açık yerlerde spirtolu içki verenler, satanlar veya içenler veya herhangi bir suretle açık veya kapalı şişelerde spirtolu içki satanlar veya alanlar üç aydan altı aya kadar hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

Silah Taşıyanlar:

MADDE 171- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) 79 uncu maddenin koyduğu silah taşıma yasağına aykırı hareket edenler hakkında 6136 sayılı Kanun hükümleri mahfuz kalmak şartıyla ikibinbeşyüz liradan onbin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Kovuşturma Usullerine Aykırı Hareket:

MADDE 172- Kovuşturma ve soruşturma usullerini gösteren maddedeki yasaklara aykırı hareket edenler hakkında altı aydan bir seneye kadar hapis cezası hükmolunur.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Kovuşturma Usul ve Şekilleri

Kovuşturma ve Soruşturma Zamanı:

MADDE 173- Seçim işleriyle görevlendirilenlerin oy verme günü ile bundan önceki yirmi dört saat içinde işledikleri bu kanunda yazılı seçim suçlarından ötürü bağlı buldukları kurullarca düzenlenmesi gereken seçim tutanaklarının tanzim edildiğinin ertesi günü kovuşturma ve soruşturma yapılır.

Bu müddet içinde ağır cezayı gerektiren suçlarla, infazı muktazi hükümler ve merciinden sadır olmuş tevkif kararları ve 3005 sayılı Kanun hükümleri gereğince asliye mahkemelerinin görevine giren ve delillerin kaybolması gibi sebeplerle gecikmesinde mazarrat umulan cürümlerden başka hiçbir sebepten dolayı bir seçmen hakkında kovuşturma ve soruşturma yapılamaz ve oy verme günü ile ondan önceki üç gün içerisinde seçmenin hürriyetini ve oy verme imkanını kaldıracak veya tehdid edecek idari ve mali hiçbir tedbir alınamaz.

Genel Hükümlerin Uygulanması:

MADDE 174- Bu Kanunda yazılı suçlardan birini işleyenler veya bu Kanunun uygulanmasına taalluk edip de genel hükümlere göre cezalandırılmaları gerekenlerin sıfat ve memuriyetleri ne olursa olsun haklarında umumi hükümler dairesinde kovuşturma yapılır.

Valiler hakkındaki kovuşturma ve hazırlık soruşturması Cumhuriyet Başsavcısı, gerekli görüldüğü halde ilk soruşturma, Yargıtay Birinci Başkanının görevlendirildiği Yargıtay üyesi ve yargılama, Yargıtay'ın yetkili Ceza Dairesi tarafından umumi hükümlere göre yapılır.

Hazırlık soruşturmasını Başsavcı kendi yardımcılarına da yaptırabilir. Ancak, kamu davasını açmak ve kovuşturmaya mahal olmadığına karar vermek Başsavcıya aittir.

Hazırlık soruşturması sırasında Başsavcı tarafından istenilen, tevkif, tahliye, zabıt ve aramaya ilk soruşturmaya yetkili Yargıtay üyesi tarafından karar verilir. Başsavcı tarafından kovuşturmaya mahal olmadığına dair verilen karar ile yukarıdaki fıkralar gereğince Yargıtay üyesi tarafından hazırlık ve ilk soruşturmalar sırasında verilecek kararlara karşı vukubulan itiraz, Yargıtay Birinci Başkanının görevlendirdiği bir daire başkanı tarafından tetkik olunarak karara bağlanır.

İlk soruşturma sırasında Yargıtay üyesi tarafından verilecek kararlardan umumi hükümlere göre tasdik ile tekemmül etmesi icap edenlerin tasdik mercii, görevlendirilmiş olan Yargıtay Daire Başkanıdır.

Yargıtay Daire Başkanının tasdiki ile tekemmül eden kararlara karşı yapılacak itirazlar Yargıtay Birinci Başkanı tarafından tetkik edilerek karara bağlanır.

Kaymakamlar hakkında hazırlık soruşturmasının yapılması ve kamu davası açılması ve son soruşturma açılmasına karar verilmesi o il'e en yakın il merkezindeki vazifeli Cumhuriyet Savcısı ve sorgu yargıcı ve yargılamaları o yerdeki görevli mahkemeler tarafından yapılır.

Hakimler Kanunu hükümleri mahfuzdur.

İlgili kimseler ve siyasi partiler Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu gereğince şikayetname vermek suretiyle kamu davasını tahrik ve müdahale edebilirler.

Kovuşturma Usulü:

MADDE 175- Bu Kanunda yazılı suçlardan dolayı ağır cezayı gerektiren cürümlerden gayrısında 173 üncü maddede yazılı müddetlere riayet edilmek şartıyla bu kanunda yazılı suçlardan dolayı 3005 sayılı kanun hükümleri dairesinde kovuşturma yapılır.

Seçim Zamanında Cevap Hakkı:

MADDE 176- Seçim süresi içinde özel ve tüzel kişilerin haysiyet ve şerefine dokunan veya menfaatini bozan yahut kendileriyle ilgili hakikate aykırı hareketler, düşünceler ve sözler izafesi suretiyle açık veya kapalı şekilde bir mevcutede yapılan yayından dolayı o özel ve tüzel kişiler 5680 sayılı Kanunun 143 sayılı Kanunla değiştirilen 19 uncu maddesine göre cevap vermek veya düzeltme istemek hakkına sahiptirler.

Özel ve tüzel kişiler cevap ve düzeltmeyi buldukları yerin sulh yargıcına da verebilirler. Ücretini öderlerse metin telgrafla da bildirilir.

Ancak oy verme gününden önceki 7 inci günden sonra sulh yargıcının kararı ile yetinilir.

Yukarıdaki fıkralara riayet etmeyenler hakkında Basın Kanununun hükümleri uygulanır.

Kurulda Görevli Yargıcın Bakamayacağı Davalar:

MADDE 177- İl ve ilçe seçim kurulu başkan ve üyeliklerini yapan yargıçlar kendi çevreleri içinde vukua gelecek seçim suçlarına müteallik davalara bakamazlar.

Aynı mahalde bu davaları görecek başka yargıçlar bulunmaması veya mahkemenin teşekkül edememesi halinde mezkur davalara bu mahalle en yakın yargı çevresinde bulunan aynı derecedeki mahkeme veya vazifeli yargıç tarafından bakılır.

Tutanakların Delil Kıymeti:

MADDE 178- Bu Kanunda yazılı suçlardan ağır cezayı gerektirenlerin gayrısında kurullarca tanzim edilen tutanaklar sahtelikleri sabit oluncaya kadar muteberdir.

Seçim Suçu:

MADDE 179- Bu Kanuna göre seçim suçundan maksat, seçim işlerinde bu Kanun hükümleri uyarınca görevlendirilmiş bulunan kimselerin bu görevleri dolayısıyla işlemiş oldukları fiil ve hareketlerde her kim tarafından işlenirse işlensin bu Kanuna aykırı bulunan fiil ve hareketlerdir.

Dava Süresi:

MADDE 180- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.; Değişik: 10.6.1983 -2839/61 Md.) Seçim suçlarından doğan kamu davası, seçimin bittiği tarihten itibaren iki yıl içinde açılmadığı takdirde kovuşturma yapılamaz.

Kamu davasının açılması izin veya karar alınmasına bağlı olan suçlardan izin veya kararın alınması için yapılan müracaat tarihi ile izin veya kararın verildiği tarih arasında geçen süre dava süresi hesabına katılamaz. Ancak, bu süre üç ayı geçemez.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Seçim Giderleri:

MADDE 181- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Yüksek Seçim Kurulu ve Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü giderleri ile her türlü seçim işleri giderleri genel bütçeden ödenir. Bunun için gerekli ödenek Adalet Bakanlığı Bütçesi içindeki ayrı bir programda gösterilir.

Bu ödeneğin harcanmasında, birinci derecede ita amiri, Yüksek Seçim Kurulu Başkanıdır. Başkan, yetkilerinin bir kısmını Seçmen Kütüğü Genel Müdürüne devredebilir. Genel Müdürün de diğer görevlilere devretmesine izin verebilir.

Seçim işleri için mahallerinde yapılması gereken her türlü harcamaların ita amiri il ve ilçe seçim kurulları başkanlarıdır.

Ödenecek Ücretler:

MADDE 182- (Değişik: 26.8.1999 - 4448/3 Md.) Seçim Kurulu Başkan ve üyeleri ile bu Kanun gereğince görevlendirileceklere ve bu işlerde mesai saatleri içinde ve dışında çalıştırılacak memur ve hizmetlilere, siyasi parti temsilcilerine ve hariçten alınarak çalıştırılacaklara ödenecek gündelikler, gündelik miktarı 600 (Altıyüz) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmemek üzere, Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir. Bu ödemeler herhangi bir vergiye tabi tutulmaz.

Buldukları yerin haricinde bir mahalle gönderileceklerin yol masrafları Harcırah Kanunu hükümlerine göre verilir.

Satın Alma ve Avans:

MADDE 183- (Değişik: 17.5.1979 - 2234/1 Md.) Bu Kanun gereğince yapılacak işler için lüzumlu satın alma ve kiralama işleri 2490 sayılı Kanuna tabi olmaksızın yapılabilir. İlan zorunlu değildir.

Her çeşit seçim giderleri için il ve ilçe adalet daireleri mutemetlerine il ve ilçe seçim kurulları başkanlarının tasvibi ile ayrıca yüzbin liraya kadar avans verilebilir. Bu had içinde kalmak üzere mahsup edilen miktara kadar yeniden avans verilebilir.

Yüksek Seçim Kurulu, gerekli gördüğü ahvalde avans miktarını artırabilir.

(Ek: 23.5.1987 - 3377/5 Md.) Bu Kanun gereğince yapılacak işler için lüzumlu her türlü satın alma, hizmet, yapım, kiralama ve taşıma işleri 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa tabi olmaksızın yapılabilir. İlan zorunlu değildir.

Seçim Eşyasının Muhafazası:

MADDE 184- İl, ilçe ve sandık kurullarına ait mühürler, seçim işlemlerine taalluk eden tutanaklar, matbu defterler veya sair evrak, il, ilçe adalet daireleri emanet memurluklarında ve oy sandıklarıyla kapalı oy verme yerlerinin eşya ve malzemesi köylerde muhtarlıklarca ve kasaba ve şehirlerde belediyelerce muhafaza olunur.

Muaflık:

MADDE 185- Bu Kanunun uygulanmasında, yapılacak müracaatlara ait her türlü evrak ve vesikalar ile kurullarca verilecek kararlar resim ve harçtan muafır.

Siyasi Partilerin Kağıt İhtiyacı:

MADDE 186- Siyasi partiler oy pusulası ve propaganda işleri için ihtiyaç duydukları kağıdı Devlet fabrikalarından veya Devlet sermayesinin iştiraki olan fabrikalardan temin etmek isterlerse bedeli kendileri tarafından ödenmek şartıyla Yüksek Seçim Kurulu, partilerin bu isteklerini yerine getirir.

Yüksek Seçim Kurulunun bu konuda, resmi makamlar ve fabrikalar nezdinde, yapacağı talepler süratle ve her şeye tercihli olarak yerine getirilir.

Yüksek Seçim Kurulunca Yapılacak İşlemler:

EK MADDE 1- (Ek: 13.2.1965 - 533/10 Md.; (Değişik: 24.3.1973 - 1700/1 Md.) Yüksek Seçim Kurulu tarafından, Türkiye Radyoları vasıtasıyla, haber yayınları saatinde veya başka uygun saatlerde yayımlanacak bildirimlerle; vatandaşın ilgisi uyandırılmak ve kendisine seçmen olmanın görev ve yetkileri hatırlatılmak suretiyle; daimi seçmen

kütüklerinin düzenlenmesi, ilk sayım ve yazım işlerinin yapılması, yeniden yapılacak yazım işlemleri denetlemeler, sandık seçmen listelerinin düzenlenmesi, askıya çıkarılması ve askıdan indirilmesi, itiraz ve ilave kayıt işlemlerinin ne şekilde yapılacağı, seçmen kartlarının dağıtılması ve oy verme konusunda yapılacak işlemler, sair lüzum görülen hususlarla birlikte, süreler de belirtilerek duyurulur.

Ayrıca, il ve ilçe seçim kurulları tarafından alışılmış yayın araçları ile, halkın ilgisini uyandıracak aynı nitelikteki bildirimlerle keyfiyet ilan olunur.

Yüksek Seçim Kurulunun ve il seçim kurullarının bu konudaki her türlü bildirimlerinden Türkiye Radyolarınca ücret alınmaz.

Her seçmenin, kütüklere ve bunlara uygun olarak sandık seçmen listelerine eksiksiz geçmesi, seçmen kartlarının dağıtılmasının tam yapılması, ilkesine uygun olarak, Yüksek Seçim Kurulu, her konuda yapılacak işlemleri, yayımlayacağı genelgelerle gösterir. İl ve ilçe seçim kurulu başkanları da, bu ilke ve Yüksek Seçim Kurulunun genelgeleri doğrultusunda, bölgelerindeki görevlilerin eğitimini ve görevlerini yapmalarını sağlarlar.

EK MADDE 2- (Ek: 14.7.1965 - 656/14 Md.) Yüksek Seçim Kurulunca Kanun hükmünde radyolara yayınlanması zorunlu olan veya gerekli görülen her türlü konularda ve il seçim kurulları tarafından Kanun hükmünce kendi illeri radyolarında yayınlanması zorunlu olan veya gerekli görülen konularda, yapılacak radyo yayınlarından, Türkiye’de yayın yapan radyolardan ücret alınmaz.

EK MADDE 3- (Ek: 14.7.1965 - 656/14 Md.) Yüksek Seçim Kurulunca gerekli gösterilecek ilçe ve seçimlerde, seçimlerin başlangıcından ilçe birleştirme tutanağının düzenlenmesine kadar, ilçe seçim kurulu başkanlarının esas hakimlik görevleri hakim tayin edeceği ölçü ve şekilde tamamen veya kısmen, Yüksek Hakimler Kurulu’nca ⁽¹⁾ yetki verilecek başka hakimlere gördürülür.

EK MADDE 4- (Ek: 17.5.1979 - 2234/2 Md.) Yüksek Seçim Kurulu, zorunlu gördüğü takdirde, adaylığa müracaat tarihi, müracaatların incelenmesi, adaylığa karşı itiraz, itirazların karara bağlanması, adayların geçici ve kesin ilanı gibi seçim işlemleri için bu Kanunda veya başka kanunlarda öngörülen tarihleri ve süreleri değiştirebilir. Yüksek Seçim Kurulu bu kararını gerekçesiyle birlikte derhal ilan eder. Şu kadar ki süre ve tarihlerde değişiklik yapma yetkisi, siyasi partilerce gösterilecek adaylar hakkında kullanılamaz.

EK MADDE 5- (Ek: 28.3.1986 - 3270/25 Md.) Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunların halk oyuna sunulmasında kullanılacak olan oy pusulalarının, şekli; oy verme, oyların sayım ve dökümü, geçersiz oyların tespiti, sonuçların tutanağa geçirilmesi, ilçe, il ve Yüksek Seçim Kurulunca yapılacak birleştirme işlemleri; halk oyuna sunulan Kanunla ilgili Türkiye Büyük Millet Meclisi’ndeki çoğunluk ve azınlık görüşleri ile Cumhurbaşkanı’nın görüşünün ve halkoyu sonuçlarının Türkiye Radyo ve Televizyonları aracılığı ile seçmenlere açıklanması ilkeleri bu Kanunda yer alan benzer hükümler dikkate alınarak Yüksek Seçim Kurulunca tespit ve ilan edilir.

EK MADDE 6- (Ek: 19.2.1987 - 3330/7 Md.) Milli Bayramlar, kurtuluş günleri, Cumhurbaşkanı’nın karşılanması ve uğurlanması ile yabancı Devlet ve Hükümet Başkanlarının ve bakanların resmen ülkemizi ziyaretleri sebebiyle yapılacak karşılama, ağırhlama ve uğurlama, adli yıl ile üniversitelerin, uluslararası toplantı ve fuarların açılış törenlerinde ve tabi afet hallerinde bu Kanunda yer alan yasaklar uygulanmaz.

Seçim propagandasının başlangıç tarihinden oy verme gününü takip eden güne kadar olan süre içinde 62 nci maddede sayılan bütün daire, teşekkül ve müesseselerle Bankalar

Kanuna tabi teşekküllerin Kanun veya bir idari tasarruf gereği yapacakları mutad ticari, iktisadi ve pazarlama faaliyetleri, vatandaşın oyuna tesir etmek maksadına müteveccih olmadıkça, 63 ve 64 üncü maddelerde belirtilen yasak hükümleri uygulanmaz.

(1) 2461 Sayılı Kanun gereğince Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nca yetki verilir.

EK MADDE 7- (Ek: 15.3.1990 - 3617/1 Md.) (Ek: 29.06.2005 – 5375/47 Md.) Yüksek mahkeme üyeleri, hâkimler, savcılar ve bu meslekten sayılanlar ile Subay ve Astsubaylar hariç olmak üzere, milletvekili ve mahalli idareler genel ve ara seçimlerinde aday ve aday adayı olan Devlet memurları ve diğer kamu görevlileri, adaylığı veya seçimi kaybetmeleri halinde, Yüksek Seçim Kurulunca seçim sonuçlarının ilanını takip eden bir ay içinde müracaat etmeleri kaydıyla eski görevlerine veya kazanılmış hak aylık derecelerindeki başka bir göreve dönebilirler.

ONUNCU BÖLÜM

Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren:

A) Üç gün içinde Yüksek Seçim Kurulu teşekkül eder.

B) Yedi gün içinde il ve ilçe seçim kurulları teşkil olunur.

Bundan sonra, kütüklere dair hükümler dairesinde işleme devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 2- İçişleri Bakanlığı bütçesinin 418 inci bölümündeki seçmen kütük ve kartlarının düzenlenme giderleri ödeneği olan 1.500.000 lira, Adalet Bakanlığı bütçesinin 420'nci bölümüne aktarılır ve eklenir.

GEÇİCİ MADDE 3- Bu Kanunun 19 uncu ve 23 üncü maddelerindeki, siyasi partilerin onbeş il çevresindeki il ve ilçe teşkilatı kurmuş olmaları hükmü saklı kalmak şartıyla, bu teşkilatı altı aydan beri kurmuş ve ilk genel kurul toplantısını yapmış bulunmak kayıtları, bu Kanunun yayınlanmasından sonra yapılacak her türlü seçimlerde bir defaya mahsus olmak üzere aranmaz.

GEÇİCİ MADDE 4- 157 sayılı Kanunun 2 nci ve 18 inci maddelerine göre, Anayasanın halkoyuna sunulmasında, bu Kanun hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE- (Ek: 5,6,7,8,9 ve 10. - (16.08.1961-347/1 Md.) Mülga: (5,6,7,8,9 ve 10 Md. – 27.10.1988 - 3488/1 Md.)

GEÇİCİ MADDE 11- ⁽¹⁾ (24.3.1973 - 1700/2 Md.) 29 uncu maddede öngörülen, daimi seçmen kütükleri bürolarında görevlendirilecek personel için gerekli kadrolar alınıncaya kadar, bu bürolarca yapılacak hizmetlerde çalıştırılmak üzere, ilçe seçim kurulu başkanları 33 üncü maddede yazılı yetkiyi kullanabilirler. Bu takdirde, görevlerin nasıl yürütüleceği Yüksek Seçim Kurulu tarafından belli edilir.

Daimi seçmen kütükleri bürolarında görevlendirilecek şef ve memurlarla ilgili atamaların herhangi bir nedenle tamamlanamamış bulunduğu ilçelerde de, yukarıdaki fıkra hükmü uygulanabilir.

GEÇİCİ MADDE 12- ⁽¹⁾(20.2.1979 - 2181/1 Md.) 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Kanunun 24.3.1973 tarih ve 1700 sayılı Kanunla değişik; 35 ve müteakip maddelerine göre bütün Türkiye'de 1979 yılının Mart ve Nisan ayları içinde yapılması gereken seçmen kütüklerinin denetimi bir ay ertelenmiştir. Bu denetim işlemi 1979 yılına münhasır olmak üzere sadece Cumhuriyet Senatosu üçte bir yenileme seçimlerinin yapılacağı (C) Grubu illeri ve boşalan Cumhuriyet Senatosu üyelikleri ve milletvekilleri için ara seçimi yapılacak illerde yapılır.

GEÇİCİ MADDE 13- (Ek: 17.5.1979 - 2234/2 Md.) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görev yapmakta olan Yüksek Seçim Kurulu üyelerinin görevi 1981 yılı Ocak ayına kadar devam eder. 1980 yılının Aralık ayının ilk haftasında Yargıtay ve Danıştay üyeleri arasından ad çekme ile 3'er üye ayrılır.

(1) Bu geçici Maddelere 17 Mayıs 1979 gün ve 2234 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle (11) ve (12) numaralar verilmek suretiyle teselsül ettirilmiştir.

Ad çekme, Yüksek Seçim Kurulu huzurunda, kurul başkanı tarafından yapılır. Başkan ve başkanvekili bu ad çekmeye girmezler.

1981 Ocak ayının ilk haftasında, Yargıtay ve Danıştay Genel Kurullarında, ad çekme sonucunda boşalan 3'er üyelik için seçim yapılır.

Geri kalan üyeliklerin seçimi 1983 Ocak ayında yenilenir.

GEÇİCİ MADDE 14- (Ek: 17.5.1979 - 2234/2 Md.) Bu Kanunun yürürlüğe girmesini takip eden bir aylık sürenin son haftasında, 15 inci maddede yazılı usulle il seçim kurulları, 18 ve 19 uncu maddelerde yazılı usulle ilçe seçim kurulları kurulur. Bu kurulların yenilenmesi, bu Kanunun yürürlüğe girmesini takip eden Ocak ayından bir yıl sonraki Ocak ayının son haftasında yapılır.

GEÇİCİ MADDE 15- (EK: 17.5.1979 - 2234/2 Md.) 24.3.1973 tarihli ve 1700 sayılı Kanunla değiştirilen 298 sayılı Kanunun 28 ve müteakip maddelerine göre, kadroları Adalet Bakanlığı'na bağlı daimi seçmen kütüğü bürolarında çalışan personelden kadrolarıyla birlikte Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğüne geçmeleri Genel Müdürlükçe uygun görülmeyenler, Adalet Bakanlığı'nca başka görevlere atanırlar ve kadroları iptal edilir.

GEÇİCİ MADDE 16- (Ek: 17.5.1979 - 2234/2 Md.) İlk yazım, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra gelen altmışıncı günü takibeden ilk Pazar günü yapılır.

Bu yazımda elde edilen bilgiler, ilgili ilçe seçim kurullarında liste haline getirilerek bu listeler ilçe seçim kurulu başkanlıklarında saklanır; geçici 17 nci maddenin uygulanmasında bu listelerde yazılı bilgiler esas alınır.

GEÇİCİ MADDE 17- (Ek: 17.5.1979 - 2234/2 Md.) 1. Bu Kanunun hükümleri gereğince Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenecek seçmen kütüğünün ve bu kütüğe uygun olarak yayınlanacak sandık seçmen listelerinin hazırlanıp yayınlanmasında; 14 Ekim 1979 tarihinde Cumhuriyet Senatosu üçte bir yenileme, Cumhuriyet Senatosu üyeliği ile milletvekili ara seçimleri yapılacak illere ve ilk sandık seçmen listelerinin yayınlanmasına kadar geçecek süre içinde mahalli idareler seçimleri yapılacak seçim çevrelerine öncelik verilir.

2. İlk yazım ve birinci bentte belirtilen seçimlerin yapılma tarihlerine göre, bu seçimlerin yapılacağı seçim çevrelerine ait kütük ve sandık seçmen listelerinin zaman darlığı sebebiyle Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğüne hazırlanıp yayınlanmasına ve yapılacak bu

seçimlere yetiştirilmesine imkan olmadığına Yüksek Seçim Kurulunca tespit edilmesi halinde;

a) 14 Ekim 1979 tarihinde yapılacak Cumhuriyet Senatosu üçte bir yenileme, Cumhuriyet Senatosu üyeliği ve milletvekili ara seçimlerinde, ilçe seçmen kütüğü bürolarının geçici 16 ncı maddeye göre yapılan ilk yazımla elde edilen bilgilerden çıkardığı listelere göre hazırlanacak sandık seçmen listeleri kullanılır.

Bu şekilde hazırlanan sandık seçmen listeleri, listelerin hazırlanmasından sonra bu illere bağlı bütün seçim çevrelerinde yapılacak mahalli idareler seçimleri için de geçerlidir.

b) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten yukarıda (a) fıkrasında belirtilen şekilde sandık seçmen listelerinin hazırlanmasına kadar geçecek süre içinde, bütün seçim çevrelerinde yapılacak, belediye başkanlığı, belediye ve il genel meclisi üyelikleri, köy ve mahalle muhtarlıkları, ihtiyar heyeti ve meclisi üyelikleri seçimlerinde kullanılacak sandık seçmen listelerinin tanzim esaslarıyla, (a) fıkrasında yer alan ve ilk yazımla elde edilen bilgileri kapsayan listelerin düzenlenmesine, askıya çıkarılmasına ve askıdan indirilmesine, sandık seçmen listelerine ayrılmasına ve kesinleşmesine, itirazların süre ve şekillerine dair esasları Yüksek Seçim Kurulu tespit ve ilan eder.

GEÇİCİ MADDE 18- (Ek: 19.2.1987 - 3330/8 Md.) Bu Kanunun 28 inci maddesinde tanımlanan seçmen kütüğü tam olarak oluşturulup işlerlik kazanıncaya kadar yapılacak seçimlerde ve halk oylamalarında kullanılacak seçmen kütüklerinin düzenlenmesi; kütüğe yazılma, muhtarlık bölgesi askı listelerinin düzenlenmesi, askıya çıkarılması, askı süresi, sandık seçmen listelerinin ayrılması, kesinleşmesi ve kütüğün güncelleştirilmesi esas ve ilkeler ile listelere itiraz yöntemleri ve süreleri, seçimlerin özellikleri gözetilmek suretiyle, Yüksek Seçim Kurulunca tespit ve ilan edilir.

GEÇİCİ MADDE 19- (Ek: 19.2.1987 - 3330/8 Md.) Yüksek Seçim Kuruluna 1985 Ocak ayında seçilenlerin yerine Ocak 1990 tarihinde yenileme seçimi yapılır.

GEÇİCİ MADDE 20- (Ek: 5.6.1997 - 4265/3 Md.) Yüksek Seçim Kuruluna 1993/Ocak ayında seçilenlerin yerine Ocak/2000 tarihinde yenileme seçimi yapılır.

GEÇİCİ MADDE 21- (Ek: 26.08.1999 - 4448/6 Md.) Yüksek Seçim Kuruluna 1993 ve 1996 Ocak ayında Yargıtay ve Danıştay'dan seçilmiş üyeler ile bu üyelerin yerine seçilenler arasından ad çekme ile üçer kişi belirlenir. Başkan ve başkanvekili ad çekmeye girmezler. Belirlenen bu altı üye için 2001 Ocak ayının ikinci yarısında yenileme seçimi yapılır. Diğer beş üye için yenileme seçimleri 2004 Ocak ayında yapılır.

GEÇİCİ MADDE 22- (Ek: 11.06.2003 - 4885/1 Md.) Yüksek Seçim Kurulu; 28 inci maddede tanımlanan bilgisayar ortamında seçmen kütüğü oluşturmanın alt yapısını teşkil eden SEÇSİS Projesi kapsamında, seçmen olan vatandaşları bilgisayar kayıtlarına aktarmasına kadar, 36 ncı maddenin birinci fıkrasında öngörülen genel yazım ve denetleme yapılmaz.

EK GEÇİCİ MADDE 1- (Ek: 5.4.1983 - 2812/1 Md.) Anayasaya dayalı olarak hazırlanacak Siyasi Partiler ve Seçim Kanununa göre yapılacak ilk genel seçimlerde; 1.7.1982 tarihli ve 2687 sayılı Kanun gereğince Anayasanın halk oyuna sunulması için hazırlanan seçmen kütükleri, aynı Kanunun ilgili hükümlerine göre güncelleştirilerek kullanılır.

Güncelleştirme işlemi, Anayasa için yapılan halkoylamasına katılmayanların tespit edilmesinden sonra, kütüklerin muhtarlık bölgesi askı listesi halinde askıya çıkarılması, bu listelerde ismi bulunmayanların ve yanlış yazılanların, başvurmalarına imkansağlanması, yanlışlıkların düzeltilmesi ve eksikliklerin giderilmesi suretiyle yapılır.

Askıya çıkarılma tarihi ve askı süresi ile itirazlar, itiraz belgeleri, kütüklerin kesinleşme tarihi, evvelce yazılmamış olanların yeniden ne suretle yazılacağı ve yazılma şartları Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.

Kütüklerde ismi bulunmayanlardan, seçmen kütüklerinin kesinleştiği tarihe kadar 21 yaşını bitirmiş olanlar, başvuruları üzerine seçmen kütüklerine kaydedilirler. Nüfus kütüğünde doğduğu ay ve günü belli olmayanlar o yılın son günü doğmuş gibi işleme tabi tutulurlar.

EK GEÇİCİ MADDE 2- (Ek: 5.4.1983 - 2812/1 Md.) 1.7.1982 tarihli ve 2687 sayılı Kanunun 8 inci maddesine göre oy kullanma yeterliğine sahip olup yazım için gelen memurlara kendilerini yazdırmayanlardan, bu Kanun hükümlerine göre kütüklerin askı süresi içinde, başvurarak kendilerini kütüğe yazdıranlar hakkında, bu suçtan dolayı takibat yapılmaz, ceza mahkumiyetleri sonuçlarını da kapsamak üzere ortadan kalkar. Ancak tahsil edilmiş para cezaları iade edilmez.

Bu şekilde kütüğe kendilerini yazdıranlar, genel ve ara seçimleri ile mahalli seçimlerde ve halkoylamalarında oy kullanabilirler ve aday olabilir.

EK GEÇİCİ MADDE 3- (Ek: 5.4.1983 - 2812/1 Md.) Anayasanın halkoylamasına ilişkin oy verme kütüğünde ve sandık listesinde kaydı ve oy kullanma yeterliği bulunduğu halde hukuki veya fiili herhangi bir mazereti nedeniyle halk oylamasına katılmayan ve süresinde mazeretini ileri sürmeyen veya bu yönde başvuruda bulunduğu halde delil yetersizliği veya süre veya sair sebeplerle başvurusu reddedilenlerden, seçmen kütüklerinin askıdan indirildiği tarihten önce kayıtlı oldukları ilçe seçim kurulu başkanlıklarına başvurarak mazeretlerini tevsik edenler hakkında 24.9.1982 tarihli ve 2707 sayılı Kanunun 12 inci maddesinin birinci fıkrasında yazılı yasaklar uygulanmaz.

Başvuruların incelenmesine ilişkin usul ve esaslar Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Kaldırılan Kanunlar:

MADDE 187- 5545 sayılı Milletvekilleri Seçim Kanunu ile onu tadil eden 6272, 6428, 7037 ve 7053 sayılı Kanunlar yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük:

MADDE 188- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütmekle Görevli Makam:

MADDE 189- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Ana Kanuna işlenemeyen hükümler

1- 13.9.1991 tarih ve 455 sayılı KHK'nun geçici maddesi:

GEÇİCİ MADDE- Kadroları ve görev ünvanları değişenler veya kaldırılanlar yeni bir kadroya atanıncaya kadar durumlarına uygun işlerde görevlendirilirler ve bu süre içinde eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge ve diğer haklarını almaya devam ederler.

**298 SAYILI SEÇİMLERİN TEMEL HÜKÜMLERİ
VE
SEÇMEN KÜTÜKLERİ HAKKINDA KANUN**

**298 SAYILI SEÇİMLERİN TEMEL HÜKÜMLERİ VE
SEÇMEN KÜTÜKLERİ HAKKINDA KANUN'DA
DEĞİŞİKLİK YAPAN KANUNLAR**

Resmi Gazete'de Yayımlı

<u>Kanun No.</u>	<u>Kabul Tarihi</u>	<u>Tarih</u>	<u>Sayısı</u>
306	25.05.1961	30.05.1961	10815
347	16.08.1961	17.08.1961	10883
356	25.08.1961	29.08.1961	10893
533	13.02.1965	20.02.1965	11934
656	14.07.1965	20.07.1965	12053
1700	24.03.1973	30.03.1973	14492
1783	26.06.1973	08.07.1973	14588
2181	20.02.1979	28.02.1979	16564
2234	17.05.1979	31.05.1979	16651
2812	05.04.1983	07.04.1983	18011
2839	10.06.1983	13.06.1983	18076
3270	28.03.1986	15.04.1986	19079
3330	19.02.1987	04.03.1987	19390
3377	23.05.1987	03.06.1987	19476
3403	10.09.1987	11.09.1987	19571 Mük.
290 KHK	11.09.1987	26.10.1987	19616
3420	31.03.1988	13.04.1988	19784
3488	27.10.1988	08.11.1988	19983
3617	15.03.1990	27.03.1990	20474
455 KHK	13.09.1991	18.09.1991	20995
3959	28.12.1993	30.12.1993	21804
3969	15.02.1994	18.02.1994	21853
4125	27.10.1995	28.02.1994	22447 Mük.
572 KHK	30.05.1997	06.06.1997	23011
4265	05.06.1997	11.06.1997	23016
4381	31.07.1998	02.08.1998	23421
4448	26.08.1999	29.08.1999	23801
4609	29.11.2000	02.12.2000	24248
4885	11.06.2003	17.06.2003	25141
4928	15.07.2003	19.07.2003	25173

